Ljudska PRAVICA

GLASILO KOMUNISTIČNE PARTIJE SLOVENIJE

Poštnina plačana v gotovini.

IZ DANAŠNJE ŠTEVILKE:

Spomladanska setvena kampanja. — Volitve v Vladivostoku in Port Arturju.

Veliko zborovanje v Sofiji za priključitev Trsta in Julijske Krajine k FLRJ. Naši sindikati tekmujejo. — Tekmovanje v Velenjskem rudniku.

Zasedanje plenuma Zveze kovinarjev na Jesenicah. — II. kongres študentske mladine.

Manuilski zahteva ustanovitev posebne komisije, ki naj seznani Združene narode s položajem v Indoneziji. — Zahteva narodov vsega sveta po prekinitvi odnošajev z generalom Francom.

Leto VII. - Št. 37 | Izhaja vsak dan razen ob ponedeljkih | Ljubljana, sreda, 13. februarja 1946 | Mesečna naročnina Din 40.— | Cena Din 2.—

Spomladanska setvena kampanja

Maršal Tito je v svoji novoletni poslanici med drugim dejal kmetom: »Prizadevajte si, da boste v letu 1946. obdelali in zasejali čim bolje in čim več vaših polj in vinogradov, da bi vzredili čim več živine itd. To bo velik prispevek za obnovo naše dežele, za naglo odstranitev bede, za ureditev naše nove Federativne ljudske republike Jugoslavije.« Ko so bili ministri za kmetijstvo zvezne in federalnih vlad pri njem na obisku, pa jim je naročil: »Pripravljajte se že sedaj na pomladno setveno kampanjo!« To naročilo maršala Tita je naročilo slehernemu našemu kmetu.

Bliža se pomlad, ki postavlja pred nas najvažnejšo nalogo v kmetijstvu — spomladansko setev. Letošnja spomladanska setev bo izvedena v Jugoslaviji v novih razmerah in pod novimi pogoji, ki dajejo tej selvi še večji pomen. Letos bo naš kmet prvič sejal v popolni svobodi, ustvarjeni v novi državni skupnosti — v Federativni ljudski republiki Jugoslaviji. Hkrati bo ta setev tudi prva v zgodovini naših narodov, da bodo delovne kmečke množice obdelale svojo zemljo in za sebe! Ljudska oblast je dala z agrarno reformo tisočem naših malih kmetov in bajtarjev zemljo, na kateri bodo kot gospodarji letos zaorali prvo brazdo. Ti novi pogoji so velike važnosti za spomladansko setev, za naše delovno kmečko ljudstvo, ki želi, da bi obdelalo in zasejalo vsak košček zemlje, ker ve, da je to v korist z njegovo pomočjo ustvarjene nove države in s tem tudi v njegovo korist.

Vse naše delovno ljudstvo vsak dan znova premaguje velike povojne težave in vlaga vse svoje sile v delo za obnovo. Delavci so že obnovili glavne proge in mostove, dvignili iz ruševin tovarne in rudnike. S požrtvovalnostjo brez primere večajo proizvodnjo v tovarnah in mesec za mesecem izkopljejo v rudnikih več premoga in rude. Zdaj so sklenili, da bodo v času tromesečnega tekmovanja še bolj zvišali proizvodnjo in izdelali čim več proizvodov, potrebnih obnovi domovine in siromašnim delovnim množicam, da bodo lahko tudi kmetje kupili tisto, kar potrebujejo, po takih cenah, ki se ne bodo preveč razlikovale od cen kmečkih proizvodov. Z delavci se tudi kmetje pridružujejo naporom vseh delovnih množic naše republike. Kakor se delavci zavedajo, da je od izgradnje industrije odvisna moč nove Jugoslavije, tako se tudi naš delovni kmet zaveda, da je »kmetijstvo eno najvažnejših področij in ogromnega pomena za uravnovešenje razmer in za ustvaritev boljših življenjskih pogojev«, kakor je dejal maršal Tito. Oba pa se zavedata potrebe medsebojne pomoči.

V Jugoslaviji se zdaj izdeluje celotni državni obnovitveni načrt, ki bo zajel prav vse panoge našega gospodarstva. Samo po sebi je razumljivo, da je v ta vsedržavni načrt vključena tudi kmetijska proizvodnja. Najvažnejša naloga v kmetijski proizvodnji pa je setev. Jesensko setev smo izvršili s precej zadovoljivim uspehom. V Sloveniji smo izpolnili 97.9 odstotkov setvenega načrta. V Hrvatski in Vojvodini pa je bil izpolnjen setveni načrt celo stoodstotno. Izkušnje, ki smo si jih pridobili v jeseni, nam morajo služiti pri pomladanski setveni kampanji. Kakor je bila v jeseni najtežje vprašanje dobava dovoljnih količin dobrega semena in pomanjkanje delovnih moči, tako nam bo tudi sedaj na spomlad delalo vprašanje semena in delovnih moči največ težav.

Zvezna mladina je postavila državni setveni načrt, na podlagi katerega bo zvezno ministrstvo za kmetijstvo z ozirom na potrebe posameznih pokrajin razdelilo razpoložljive količine semena. Slovenija bo zbrala okoli 500 vagonov krompirja, ki ga pri nas v največji meri sadimo, za opustošene kraje v Dalmaciji, kjer je bila lani še veliko hujša suša kot pri nas. Slovenija je že v jeseni dobila več vagonov semenske pšenice iz Vojvodine. Iz Vojvodine bomo dobili še okrog 14 vagonov jarega ječmena, okrog 30 vagonov ovsa, iz Hrvatske pa okoli 20 vagonov semenske koruze. Tako bodo vse pokrajine v državi pomagale ena drugi pri oskrbi s semenom. Naš delovni kmet bo pokazal svojo vzajemnost s kmeti drugih pokrajin države prav v tem, da bo dočela izpolnil svojo nalogo pri tej medsebojni razdelitvi potrebnih semen, ki bo tako v korist Slovenije in vse države.

Pri spomladanski setvi moramo posvečati posebno pažnjo setvi industrijskih rastlin. »Vprašanje industrijskih rastlin je zelo važno za nas,« je dejal maršal Tito v razgovoru z ministri za kmetijstvo. Naša industrija je zaradi neurejenih povojnih razmer še v veliki meri odvisna predvsem od domačih surovin. Če hočemo, da nam bodo izdelale naše tovarne dovolj platna, blaga za obleke, olja in drugih najnujnejših življenjskih potrebščin, da bomo zmanjšali bedo našega ljudstva, potem moramo v večji meri sejati prav industrijske rastline. Za Slovenijo pridejo v poštev predvsem hmelj, lan, buče in sončnice. Da bomo prišli do maščob, je torej potrebno čim večje sejanje oljnih rastlin. V načrtu je, da bomo posejali okrog 500 ha sončnic in 1000 ha lanu. Potrebno seme za to je že preskrbljeno.

Poleg skrbi za seme bomo imeli tudi težave zaradi pomanjkanja delovne sile, vprežne živine, strojev in kmetijskega orodja. Vendar lahko po izkušnjah v jeseni sodimo, da pomanjkanje delovnih moči ne bo tako, da bi nam mnogo oviralo delo za popolno izpolnitev spomladanskega setvenega načrta. V jeseni smo od skupne orne površine, ki znaša v Sloveniji 310.000 ha, obsejali z ozimino 114.500 hektarjev, nad polovico preostale zemlje pa smo že preorali. Večje težave bodo zaradi pomanjkanja vprežne živine le na Krškem polju. Tu je bilo v jeseni od 18.000 ha zemlje preoranih le 4500 ha. Vendar bomo lahko s traktorsko postajo, ki ima tam okrog 40 traktorjev, tudi na Krškem polju na spomlad preorali vso zemljo. Vprašanje delovnih moči se je z odpustom številnih borcev iz vojske tako zmanjšalo, da lahko rečemo, da ne bo s te strani nobenih ovir za izvedbo setvenega načrta. Tisoči kmečkih sinov, ki so se vrnili na svoje domove, bodo s svojim delovnim poletom mnogo doprinesli k izvršitvi te velike naloge, ki je življenjske važnosti za nas vse. Da pa nam bi pomladanske setve ne oviralo pomanjkanje vprežne živine, je zvezno ministrstvo za kmetijstvo izdalo posebno uredbo o mobilizaciji vprežne živine, ki nalaga ljudskim odborom skrb in pravico, da mobilizirajo vso vprežno živino in jo pravilno razporede za oranje. V veliki meri pa bodo živino nadomestili v ravninskih predelih s traktorji.

Zdaj se ustanavljajo pri vseh ljudskih odborih novi kmetijski odbori, ki bodo vodili in ki bodo odgovorni za izvedbo setve, kakor tudi za dviganje kmetijstva na splošno. Kmetijski odbori bodo pomagali ljudskim odborom pri organizaciji izvedbe setvenega načrta. Izvršiti setveni načrt v celoti je velika in ena najvažnejših današnjih nalog. Prvi pogoj za ustvaritev vseh nalog spomladanske setvene kampanje je v tem, da spomladansko setev razumemo in izvedemo kot nalogo vsega ljudstva. Spomladanska setev mora postati stvar ne samo vsakega kmeta, temveč vsega delovnega ljudstva na vaseh in v mestih. Samo na ta način bomo lahko premagali težave, ki so nam na poti pri ustvaritvi setvenega načrta.

Za spomladansko setev moramo mobilizirati vse naše sile. Ljudski odbori, množične organizacije in vsi aktivisti morajo vložiti vse svoje sile in vse svoje znanje, da do največje mere razvijejo vseljudsko setveno kampanjo. Vsak kraj mora že vnaprej napraviti delovni načrt za setev. Noben košček zemlje ne sme ostati neobdelan. V celoti moramo izvršiti setveni načrt in ga celo prekoračiti. Najlepši primer delovnega junaštva kmetov je pokazala gotovo Bela Krajina za časa osvobodilne vojne. Na osvobojenem ozemlju, kjer so se borili v naši vojski vsi za orožje sposobni možje, so ostale doma samo žene, otroci in starčki. Kljub temu je bila v Beli Krajini obdelana vsaka ped zemlje. Krepko so prijele za delo zavedne žene in matere, katerim so pomagali otroci in starci. Kdor ni mogel sam obdelati, temu so pomagali sosedje, pomagale so mu množične organizacije OF. Vsa vas je bila tesno med seboj povezana skupnost. Kraji, katere je med vojno osvobodila naša vojska, so bili obdelani v taki meri zaradi dobre organizacije medsebojne pomoči. Čeprav ni bilo ne dovolj delovnih moči, ne vprežne živine, ki so jo ugrabile okupatorjeve tolpe, čeprav so morali večkrat prenehati z delom na polju zaradi sovražnih napadov in so bili ti kraji vrh tega že po naravi pasivni, kljub temu je belokranjsko ljudstvo tako obdelalo zemljo, da so ne samo preživljali sebe, temveč dajali hrano tudi svoji vojski.

Ta vojna nas je veliko naučila. Predvsem nas je naučila, da moramo drug drugemu pomagati. Naučila nas je, da je delo veliko uspešnejše, če se ga lotimo načrtno, da ni težav, ki bi jih ne mogli premagati, če se jih lotimo skupno. Največ skrbi in pažnje bomo morali pri tej setvi posvetiti zlasti kolonistom in agrarnim interesentom, ki so komaj dobili zemljo in v katerih se mnogi še niso privadili novim razmeram. Predvsem njim bomo morali nuditi vso možno pomoč pri obdelavi njihove zemlje. Na vaških sestankih se pogovorimo o delovnem načrtu setve, o organizaciji delovnih skupin, o razpodelitvi semen in orodja, kako bomo drug drugemu pomagali z živino, napovejmo si tudi tekmovanje med seboj, vas z vasjo in okraj z okrajem. Poučeni po bogatih in dragocenih izkustvih osvobodilne vojne moramo to spomlad pri setvenih delih še bolj kot kdaj koli ustvariti splošno medsebojno pomoč v vsaki vasi med vsemi okraji in okrožji. Sledimo pozivu maršala Tita v novoletni poslanici: »Pojdimo z novim poletom na premagovanje velikih in častnih nalog, ki nas čakajo in ki jih moramo izvršiti!«

J. H.

»Naša pravica je, da se priključimo k matični deželi Jugoslaviji«

pišejo prebivalci Istre organizaciji Združenih narodov

Mala vas Lipa je hudo trpela pod fašistično-nacističnimi zločinci. Prej je imela 458 prebivalcev, od katerih je ostalo živih po strašnem pokolju samo 170 ljudi. Tisti, ki so ostali živi zato, ker so se tedaj borili za svobodo, pošiljajo danes skupščini Združenih narodov zahteve, da se naglo reši vprašanje pripadnosti Julijske Krajine k Federativni ljudski republiki Jugoslaviji. V svoji resoluciji so se izrazili:

»Mi, preživeli prebivalci mučeniške Lipe, trdno združeni v enotni Ljudski fronti, zbrani na sestanku 3. februarja 1946. leta, pozdravljamo skupščino Združenih narodov, ki rešuje različna povojna vprašanja, med katerimi bo tudi rešila vprašanje naše razmejitve z Italijo. Od prihoda italijanske imperialistične in fašistične vladavine v naše kraje smo se vedno borili za svobodo in se nismo nikdar sprijaznili z okupatorjem naših krajev. Med narodno osvobodilno borbo smo okrepili našo borbo pod vodstvom našega ljubljenega voditelja maršala Tita. Pobesnele italijanske in nemške fašistične zveri so 30. aprila 1944 požgale našo vas in obenem sežgale in pobile 277 prebivalcev. Mi, ki smo ostali živi od 458 prebivalcev, 170 po številu, zahtevamo v imenu žrtev, ki so padle v narodno osvobodilni borbi, od skupščine Združenih narodov, da se nam priznajo naše žrtve in naša borba in da se nam uresniči tisto, za kar smo se borili in kar hočemo, to je svoboda in demokracija. Pod vodstvom maršala Tita smo se borili in pod njegovim vodstvom hočemo živeti in graditi našo deželo. Dovolj hudega so nam prizadeli okupatorji in zato zahtevamo od skupščine Združenih narodov, da naglo in pravično reši vprašanje Julijske Krajine, rešeno pa more biti po naši želji pravično samo takrat, ko bo Julijska Krajina s Trstom priključena Titovi FLRJ. Mučeniška Lipa obtožuje in bo obtoževala vsakogar, ki bi skušal sprejeti kakšno drugo rešitev.«

Ljudstvo iz vasi Tomašiči, Foli, Haluzi, Lucijani in Kadriol so poleg mnogo drugih vasi v okraju Kanfanar poslali s svojega množičnega zborovanja Generalni skupščini Združenih narodov naslednjo brzojavko:

»Ljudstvo iz vasi Tomašiči, Foli, Lucijani in Kadriol v okraju Kanfanar zahteva, da se mu prizna pravica naroda, za katerega je dalo mnogo žrtev. Naša pravica je, da se priključimo k matični deželi Jugoslaviji. Mi smo se borili proti nacifašizmu v vsem njegovem obstoju in v oboroženi borbi še pred kapitulacijo Italije. Pred kapitulacijo Italije se je že borilo v partizanskih edinicah 18 borcev iz naših vasi. Po prihodu nemških čet v Istro je bilo mnogo naših vasi požganih. Nemci so tedaj pobili deset moških, v internacijo pa so jih odpeljali devet, medtem ko je 19 ljudi iz naših vasi padlo za svobodo. Večkrat so nas oropali, tako da so sedaj naše vasi popolnoma opustošene. Te naše žrtve nam dajejo pravico, da zahtevamo in da se nam zahteva izpolni. Mi hočemo Tita, hočemo Jugoslavijo.«

Mladina v Matuljah je imela konferenco, na kateri je razpravljala o svojem delu in ob tej priliki poslala jugoslovanski delegaciji v Londonu naslednjo brzojavko:

»Mladinci in mladinke občine Matulje, zbrani na naši konferenci, pošiljamo vam, zastopnikom našega ljudstva, prisrčne pozdrave in izražamo željo, da se vsa Julijska Krajina priključi k Jugoslaviji. Prepričani smo, da boste pravilno tolmačili zastopnikom vsega sveta željo in težnje, za katere se je borilo vse ljudstvo Julijske Krajine.«

Podobno brzojavko je poslala mladina tudi skupščini Združenih narodov:

»Z naše konference pošiljamo mladinci in mladinke občine Matulje vam, zastopnikom Združenih narodov, to brzojavko, v kateri hočemo še bolj poudariti naše želje in želje ljudstva vse Julijske Krajine, ki si je v borbi priborila enotnost in neštetokrat dokazalo, da hoče biti sestavni del nam drage domovine, Titove nove Jugoslavije.«

Mladina s Krasa je poslala jugoslovanski delegaciji v Londonu tale pozdrav:

»Mi, mladina s Krasa iz okraja Buzet, zbrani na posvetovanju, razpravljamo o vprašanju čimprejšnje izgradnje in obnove naših porušenih in požganih vasi. Soglasno smo sklenili, da bomo čim več delali za izboljšanje ekonomskega stanja našega ljudstva. Zahtevamo od vas in docela smo prepričani, da boste branili naše pridobive, to je, da boste pravilno izražali težnje vsega ljudstva Julijske Krajine, da se končno reši vprašanje priključitve Julijske Krajine k svoji matici FLRJ, ker smo si to pravico priborili z borbo.«

Podpredsednik Zvezne vlade tovariš Edvard Kardelj v Ljubljani

Včeraj ob 13.20 uri popoldne je prispel na poti iz Londona v Ljubljano tovariš Edvard Kardelj, šef jugoslovanske delegacije na zasedanju Generalne skupščine Združenih narodov.

Edvard Kardelj na obisku pri predsedniku francoske vlade

Pariz, 11. febr. Dopisnik Tanjug-a iz Pariza javlja:

Podpredsednik vlade Federativne ljudske republike Jugoslavije Edvard Kardelj in minister za informacije Kosanović sta v spremstvu profesorja Zoričića, Bartoša in Dedijerja prispela v Pariz. Podpredsednik vlade in šef jugoslovanske delegacije na skupščini Organizacije Združenih narodov v Londonu, Edvard Kardelj, je posetil včeraj predsednika francoske vlade Feliksa Guina. Jugoslovanski delegati bodo danes zvečer odpotovali v Beograd.

Volitve v Vladivostoku in Port Arturju

Moskva, 11. febr. Tass poroča: Točno opolnoči po moskovskem času je naš dopisnik telefoniral v Port Arthur, kjer je bilo ob tem času ob 7. uri zjutraj. General Petrov, ki je bil na drugi strani telefonskega voda, je sporočil našemu dopisniku, da so vse edinice portarthurske divizije z veliko pozornostjo poslušale govor, ki ga je imel generalisim Stalin na sestanku volivne enote »Stalin« v Moskvi. Po oddaji so se vršila v mestu zborovanja in nato so volivci odšli na volišča.

Volitve v Port Arthurju so se začele točno ob 6. uri po krajevnem času. Podoficir Pozdnikov, vojni veteran in nosilec 10 odlikovanj in kolajn, je prvi spustil svoj volivni listek v skrinjico na nekem volišču v Port Arthurju. V Vladivostoku je v dveh urah po pričetku glasovanja glasovalo 40 % volivcev na voliščih št. 90 in št. 94. Glasovanje se je končalo na voliščih št. 136 in 137 obmorske pokrajine v času, ko so se v Moskvi šele začele volitve.

Glasovanje se je vršilo tudi na trgovskih ladjah, ki so na morju in katerih posadke sodijo pod volivno enoto Vladivostok. Vsa posadka petrolejske ladje »Azerbejdžan« v bližini ameriške obale je soglasno glasovala za kandidate bloka komunistov in nepartijcev, za admirala Jumaševaj Fedora, ki kandidira v Vladivostoku.

Uspehi obnovitvene zadruge v Tuhinjski dolini

Obnovitvena zadruga za Tuhinjsko dolino je v preteklem letu izvršila znatno delo za obnovo porušenih naselij. Kmetje, ki jim domovi niso bili požgani, so opravili 268 brezplačnih voženj in poklonili 170 kub. m gradbenega lesa. Tesarji, mizarji in drugi rokodelci pa so opravili 2160 ur prostovoljnega brezplačnega dela pri gradnji porušenih domov.

V letošnjem januarju pa je mladina iz vasi Zg. Tuhinj in Laze, organizirana v SKOJ-u in ZMS, napravila 387 ur prostovoljnega dela za obnovo. Na masovnem sestanku Osvobodilne fronte v Zg. Tuhinju so se člani obvezali, da bo vsak izmed njih opravil 10 ur prostovoljnega dela. V januarju so že izvršili del tega načrta: opravili so 786 prostovoljnih delovnih ur pri kopanju peska za zidanje in betoniranje.

Napore obnovitvene zadruge v Tuhinjski dolini je podprla tudi tovarna Knaflič v Kranju, ki je zadrugi poklonila 5000 din za obnovo porušenih in požganih domov.

Dvig produkcije v tovarnah perila v Murski Soboti

V dveh tovarnah perila v Murski Soboti so delavci in delavke močno dvignili svojo storitev. Pred meseci je posameznica sešila v osmih urah povprečno do 15 moških spodnjih hlač, sedaj pa že od 28 do 30. Ta uspeh je bil dosežen s pravilno razdelitvijo dela. Tudi pri izdelavi srajc so dvignile šivilje produkcijo za 52 odstotkov. Za svoje zaupnice so si delavke izvolile tiste tovarišice, ki so se pri dvigu produkcije najbolj izkazale.

Delavci in nameščenci Tobačne tovarne v Ljubljani so odstopili svojo nagrado Komunistični partiji

Delavci in nameščenci Tobačne tovarne v Ljubljani so prejeli od Uprave državnih monopolov kot nagrado za svoje požrtvovalno delo 5760 din. To nagrado so v celoti izročili Komunistični partiji kot priznanje za njene zasluge in ogromne napore v osvobodilni borbi in povojni obnovi.

Delavci, delavke in nameščenci kartonaže I. Bonač v Ljubljani so poklonili 5 urni zaslužek Komunistični partiji

Delavci, delavke in nameščenci kartonažne tovarne I. Bonač v Ljubljani so se v nedeljo, 10. februarja, polnoštevilno udeležili prostovoljnega dela, ki je trajalo 5 ur. Čisti dobiček, to je okrog 10.510 din, so poklonili Komunistični partiji, voditeljici v osvobodilni vojni kakor tudi v obnovi.

Delavci tekstilne tovarne Gričić so prekoračili predvojno proizvodnjo za 50 odstotkov

Delavci državne tekstilne tovarne Gričić v Zagrebu so prekoračili predvojno proizvodnjo za 50%. Delavca Biber in Poljak sta rekonstruirala stroje za sušenje tkanin in povečala pritisk pare za 4 atmosfere. S tem sta dosegla bolj ekonomsko izkoriščanje toplotne energije. Delavec Maltarić je montiral nov nož na stroju za likanje, ki reže široke tkanine. Tkalec Peter Bujević je dvignil normo na 100%, Cveta Bujević pa za 80%. Marija Hrdjok, Dragutin Kajfež, Marija Patrnjak in Anica Načinović so prekoračili postavljeno normo za 50% in več.

V livarni Predraga Jovanoviča v Novem Sadu so delavci prekoračili normo za 106 odstotkov

S požrtvovalnim in predanim delom je delavcem livarne Predraga Jovanoviča uspelo, da izdelajo 20 stružnikov v 7708 delovnih urah. Za to delo je bila postavljena norma 15.600 delovnih ur, kar pomeni, da so prištedili na času 8092 delovnih ur ali 106.20% delovnih ur. V livarni izdelujejo sedaj novo serijo stružnic večjega formata. Po delovnem načrtu bi morala bili ta serija dokončana s 1. junijem l. l. Delavci pa so se obvezali, da bodo to delo dokončali med prvomajskim tekmovanjem.

»Trst in Julijska Krajina v sestavu nove Jugoslavije – to je edina pravilna rešitev tega vprašanja«

Veliko zborovanje v Sofiji za priključitev Trsta in Julijske Krajine k FLRJ

Dopisnik Tanjuga poroča:

V nedeljo 10. februarja se je vršilo ob desetih dopoldne v dvorani kinematografa »Slavjanska beseda« veliko zborovanje za priključitev Trsta in Julijske Krajine FLRJ. Zborovanje je organiziralo društvo ob sodelovanju Vseslovanskega komiteta ter bolgarsko-sovjetskega, bolgarsko-poljskega in bolgarsko-češkoslovaškega društva.

Zborovanju so prisostvovali Georgij Dimitrov, opolnomočeni minister Federativne ljudske republike Jugoslavije Nikola Kovačević z osebjem poslaništva, opolnomočeni minister Poljske Edmund Zalewski z osebjem poslaništva, minister za informacije in predsednik bolgarsko-jugoslovanskega društva Dimo Kazasov, člani narodnega komiteta Domovinske fronte, član Centralnega komiteta bolgarske delavske stranke (komunistov) Veljko Crvenkov, generallajtnant Kristo Stojkov, generallajtnant Ferdinand Kozovski, general Tuleckov, član izvršnega komiteta »Zvena« Ivan Harizanov in veliko število prebivalstva.

Dvorana je bila okrašena s sliko maršala Tita ter z zastavami vseh slovanskih narodov, na stenah pa so se videla gesla, med katerimi je bilo zlasti vidno tole geslo: »Živela slovanska enotnost!«

Zborovanje je otvoril z dolgim govorom minister za informacije in umetnost Dimo Kazasov, predsednik bolgarsko-jugoslovanskega društva. V svojem govoru je orisal zgodovinski medsebojni potek odnošajev bolgarskega naroda z jugoslovanskimi narodi, ki so bili zaradi interesov velikih imperialističnih sil in protiljudskih voditeljev v stalnem medsebojnem sovraštvu. Toda oni so se osvobodili te težke in grenke izkušnje ter vrgli z oblasti protiljudske voditelje in vzpostavili svojo ljudsko oblast.

Minister je nato opisal, kako se je v zgodovini razvijalo vprašanje Trsta in Julijske Krajine, ki sta bila nepravično priključena Italiji, katerima pa je zgodovinsko, zemljepisno, narodopisno, gospodarsko in politično opravičeno mesto samo v skupnosti svobodnih in enakopravnih narodov FLRJ.

Dimo Kazasov je na koncu rekel, da je bilo rešeno v novi Jugoslaviji maršala Tita makedonsko vprašanje na najboljši in edino možen način in da to iskreno veseli ves bolgarski narod.

Za ministrom Kazasovim je govoril predsednik slovanskega komiteta v Bolgariji Hajden Mikolov, ki je govoril o junaškem osvobodilnem boju jugoslovanskih narodov pod vodstvom maršala Tita, v katerem so bili ustvarjeni novi bratski odnošaji med njimi. Nato je navedel najvažnejše pridobitve tega boja in razložil osnovne in značilne poteze Ustave FLRJ. Na koncu je govoril o vprašanju Trsta in Julijske Krajine, ki čaka na svojo pravično rešitev in poudaril, da je bila priključitev teh jugoslovanskih pokrajin k Italiji po končani prvi svetovni vojni čisto imperialistična rešitev, ki je bila v nasprotju z vsemi demokratičnimi načeli in željami prebivalstva

Govornik je poudaril dejstvo, da se je udeležilo lanskega leta kakih 150.000 ljudi manifestacij, ki so se vršile 4. novembra v Trstu in pri katerih je sodelovalo ogromno število Italijanov. Vsi so jasno izrazili svojo željo, da se priključijo k novi Jugoslaviji

Hajden Mikolov je končal svoj govor z besedami: »Zahteva Jugoslavije, da pridetа Trst in Julijska Krajina v meje Jugoslavije, je progresivna in pravična rešitev tega vprašanja. Ona zadovoljuje sodobne pojme narodne samoopredelitve in pomeni rešitev teritorialno narodnostnega vprašanja. Trst in Julijska Krajina v sestavu nove Jugoslavije — to je edina pravilna rešitev tega vprašanja. Ta rešitev ustreza interesom vseh jugoslovanskih narodov in interesom samega prebivalstva teh področij. Trst in Julijska Krajina sta bila osvobojena z združenimi silami vseh jugoslovanskih narodov. Ti pričakujejo pravično rešitev.

Za njim je govoril v imenu bolgarsko-poljskega društva Ivan Harizanov, član izvršnega komiteta »Zvena«. Poudaril je, da je namen tega zborovanja, da se podpre moralna, zgodovinska, etična in gospodarska pravica bratske Jugoslavije do Trsta, Julijske Krajine, Slovenskega Primorja in Istre in se manifestira popolna slovanska enotnost. Harizanov je med drugim izjavil:

»Ko smo danes pozvani, da podpremo kot bratje po krvi pravico nove Jugoslavije do slovanskega ozemlja Julijske Krajine, proslavljamo obenem tudi velike pridobitve na poti k federaciji. Jugoslovanska ustava ni samo zgodovinska pridobitev na poti stoletnih bojev, ampak je simbol naše dobe. Proglasila je pravico samoopredelitve in federativno skupnost enakopravnih narodov in predstavlja veliko ustanovno listino narodov nove dobe.«

Harizanov je nadalje poudaril, da ne izpolnjujejo Bolgari danes, ko podpirajo pravico Jugoslavije do slovenske Julijske Krajine, samo svoje dolžnosti do bratov po krvi, ampak podpirajo veliko načelo samoodločbe narodov.

V imenu bolgarsko-češkoslovaškega društva je govoril dr. Krndzalov, ki je pokazal na duhovne vezi, ki družijo Slovane med seboj, zlasti pa češkoslovaško ljudstvo z narodi Jugoslavije in prebivalstvom, ki je naseljeno na spornem področju Trsta in Julijske Krajine. Poudaril je, da je edino pravilna rešitev, na kateri so zainteresirani vsi napredni narodi, zlasti pa Slovani, vrnitev teh pokrajin v meje njihove domovine Federativne ljudske republike Jugoslavije.

Zadnji govornik je bil general Tuleskov, ki je govoril v imenu bolgarsko-jugoslovanskega društva. Dotaknil se je vprašanja Trsta in Julijske Krajine in med drugim rekel:

»Ali naj ostanejo sedaj po drugi svetovni vojni, po tolikih bojih in žrtvah za svobodo in demokracijo milijoni ljudi izven mej pod tujo oblastjo ločeni od svojih bratov?«

General Tuleskov je nadalje omenil, da ima tudi 250.000 lužiških Srbov pravico zahtevati priključitev k slovanski družini. Nato se vprašuje, da li bodo dovolili, da bo več kakor milijon Slovencev in Hrvatov iz Julijske Krajine ločenih od svojih bratov?

»Mi se nadejamo« — je končal svoj govor general Tuleskov, — »in verujemo, da bodo strokovnjaki, ki so jih poslali na lice mesta, uvideli in proučili resnico in podali objektivna poročila svojim ministrom za zunanje zadeve, ki bodo pravično rešili ta vprašanja, da se Julijska Krajina s Trstom priključi kot sedma federalna enota k Federativni ljudski republiki Jugoslaviji in bodo bratje Hrvati in Slovenci s tega področja ponovno zbrani pod skupnim južno-slovanskim krovom. Na koncu zborovanja so sprejeli resolucijo:

Resolucija, sprejeta na velikem zborovanju v Sofiji

1. Zborovanje soglasno odobrava politiko iskrenega in prisrčnega prijateljstva ter sodelovanja med bolgarskim in jugoslovanskimi narodi. Domovinsko frontovska Bolgarija in Federativna ljudska republika Jugoslavija sta činitelja miru in sodelovanja na Balkanu in v Evropi. S tem, da sta zadali velikobolgarskemu in velikosrbskemu šovinizmu smrtni udarec, sta ustvarili novo obdobje najtesnejšega sodelovanja na vseh področjih državnega in društvenega življenja na temelju enakopravnosti vzajemnega spoštovanja in iskrenega bratstva.

2. Zborovanje iskreno pozdravlja ustanovitev federativne Makedonije v mejah FLRJ in je prepričano, da bo makedonsko vprašanje prenehalo obstajati kot vir razdora in sovražnosti med balkanskimi državami.

3. Domovinsko-frontovska Bolgarija in FLRJ predstavljata s svojo demokratično preosnovo kakor tudi s svojo politiko miru in sodelovanja z vsemi demokratičnimi narodi poroštvo mirnega in pravilnega razvoja balkanskih narodov.

4. Zborovanje odobrava zahtevo prebivalstva Julijske krajine in Trsta za priključitev vseh ozemelj, ki so slovanska, k materi Jugoslaviji in ki jih niso izročili Italiji zaradi etničnih razlogov, ampak kot politično kompenzacijo za njeno udeležbo na strani zaveznikov v prvi svetovni vojni.

5. Zborovanje toplo pozdravlja izražene želje govornikov za še tesnejše in konkretnejše sodelovanje obeh balkanskih narodov in za njihovo čim tesnejše medsebojno zbližanje.

6. Zborovanje odločno obsoja protiljudske poizkuse vseh opozicionarjev in tujih agentov, ki sabotirajo bratske odnošaje med novo Bolgarijo in novo Jugoslavijo in izjavlja, da bolgarski narod ne bo dovolil, da bi izbruhnila stara sovraštva med tema dvema slovanskima deželama.

Živela Federativna ljudska republika Jugoslavija in njen voditelj maršal Josip Broz-Tito!

Živela nova Domovinsko-frontovska Bolgarija, njena vlada pod predsedstvom Kimona Georgijeva in prvi Domovinsko-frontovske Bolgarije Georgij Dimitrov!

Živel bratski sporazum, zveza in združitev južnih Slovanov!

Živela Sovjetska zveza in njen veliki voditelj generalisim Stalin!

Živeli vsi svobodni demokratični narodi!

»Trst je nedeljivo in organično povezan s svojim zaledjem« — piše sofijski list »Zemljedelsko Zname«

Dopisnik Tanjuga poroča iz Sofije: Časopis »Zemljedelsko Zname« (Obov) prinaša pod naslovom »Nova Jugoslavija in Trst« uvodni članek člana izvršnega odbora bolgarske kmečke narodne zveze generala Ivana Tuleskova. V prvem delu članka pisec navaja osnovna načela Ustave FLRJ, medtem ko je drugi del članka posvečen Trstu in Julijski Krajini. Pisec pravi:

»V Julijski Krajini je prebivalstvo slovansko — Slovenci in Hrvati. Pravilno in pravično bi bilo, da se ti Slovani priključijo svojim bratom po krvi, balkanskim narodom. Ti kraji so bili priključeni Italiji 12. novembra 1920. leta na temelju rapalske pogodbe kot kompenzacija za to, da je Italija v prvi svetovni vojni sodelovala na strani zaveznikov.

Poslana je komisija strokovnjakov, ki naj na samem kraju ugotovi etnične meje med Italijo in Jugoslavijo. Želimo, da bi to vprašanje našlo svojo pravično rešitev.

Res je, da v samem mestu Trstu prevladuje italijansko prebivalstvo, toda prav tako je resnica, da je Trst nedeljivo in organično povezan s svojim slovanskim zaledjem.

Tako s političnega kot z gospodarskega stališča je absurdno, da se Trst izloči in postavi pod italijansko suverenost ali pod nekak poseben ali mednaroden režim.

Sam legendarni voditelj jugoslovanskih narodov maršal Tito je jasno določil mesto, ki pripada Trstu — kot sedmi federalni republiki jugoslovanske federacije.«

Prebivalstvo Idrijskega okraja manifestira za priključitev k Jugoslaviji

Dne 7. februarja 1946 je bila v Idriji velika manifestacija vsega prebivalstva idrijskega okraja. V pričakovanju prihoda mednarodne komisije je hotelo prebivalstvo s to manifestacijo še enkrat pokazati, da noče več živeti pod tujim jarmom, temveč hoče biti priključeno Jugoslaviji. Vsa Idrija je bila svečano okrašena. Številne parole: »Tu smo Slovenci«, »Hočemo Tita« in »Hočemo biti priključeni Jugoslaviji« so bile napisane po zidovih, na velikih transparentih, visečih nad ulicami, in na vseh plakatih.

Že dopoldne so prihajale v Idrijo povorke iz okoliških krajev, Godoviča, Lome, Črnega vrha, Vojskega, Bovca in vseh krajev idrijskega okraja. Takoj popoldne so se pričeli zbirati sprevodi na Trgu maršala Tita.

Pred začetkom svečanosti je bila v prostorih šole odprta razstava idrijskega okraja, ki so jo ljudje obiskavali v velikem številu. Tu so prikazani razni dokumenti iz težkega življenja našega naroda med okupacijo in dokumenti iz same borbe proti okupatorju. Na najvidnejšem mestu so obešene slike borcev tega okraja, ki so padli v borbi za osvoboditev svojega ljudstva, ali ki so umrli po raznih taboriščih Nemčije in Italije. Nad vsemi slikami visi napis: »Oni obtožujejo!« — »Njihova prelita kri zahteva priključitev k Jugoslaviji!« Poleg razne literature, številnih listov in časopisov, od katerih jih je izšlo nekaj že leta 1942, so razstavljeni tudi statistični podatki padlih borcev, interniranih, konfiniranih in odvedenih na prisilno delo in statistični podatki vojne škode, ki jo je sovražnik prizadejal našemu narodu. Prav tako so tu razstavljeni razni predmeti, ki so jih ujetniki uporabljali v svojem taborišnem življenju in obleka ter orožje prvih partizanov, ter mala ožgana oblekca deteta, v kateri je gorelo v hiši, ki so jo zažgali fašisti.

Okrog dveh se je pričelo zborovanje. Veliki trg maršala Tita je napolnilo več kot 3000 ljudi, ki so se zbrali iz vseh krajev idrijskega okraja. Poleg starcev in stark so stali pionirji, možje, žene in mladina in vsakdo je nosil transparent, zastavico ali sliko maršala Tita.

Na manifestacijskem zborovanju je govoril tov. Regent, zastopnik Glavnega odbora SIAU za Julijsko Krajino. Njegov govor so prisotni sprejeli z navdušenim in dolgotrajnim ploskanjem in vzklikanjem. Med drugim je dejal: »Vse prebivalstvo mora še naprej vztrajati v borbi za priključitev k Jugoslaviji. Pokazali ste da je to vaša želja, in dali ste svoje podpise naši delegaciji, ki je šla v London. Dokazalo je to 90.000 borcev v NOV in dokazalo je to 40.000 žrtev, ki ste jih dali v tej narodno osvobodilni borbi. Prebivalstvo, ki je trpelo pod Avstrijo in Italijo, se ni borilo za to, da bo zopet priključeno tujcu, temveč svojemu narodu, svoji novi Jugoslaviji. To prebivalstvo ima pravico, da zahteva to od velikih sil in ima pravico do tega, za kar se je borilo. Mi nočemo internacionalizacije Trsta. Trst mora biti sedma federalna republika Jugoslavije, to hočemo. To hočemo in moramo dobiti. — Ta manifestacija ni konec, temveč je nadaljevanje naše borbe.«

Kot predstavnik idrijskih rudarjev je govoril tov. Hrovat, ki je izrazil željo vseh rudarjev za priključitev k Jugoslaviji. Tovariš France Škrlj, duhovnik iz Ilirske Bistrice pa je v krajšem govoru opozoril na reakcionarne duhovnike, ki skušajo še vedno delati proti ljudstvu in OF.

Na željo in zahtevo vsega ljudstva pa je nato spregovoril še zastopnik vojske, polkovnik Nikola Grubor, rekoč, da so borci izvršili svojo dolžnost, ko so osvobodili domovino, vendar ta dolžnost še ni izpolnjena popolnoma, dokler ne bodo tudi ti kraji priključeni k Jugoslaviji. Burno in navdušeno je nato ljudstvo pozdravilo tovarišico Černologarjevo iz Čekovnika, mater, ki je izgubila v borbi štiri sinove. Ob vzklikanju ljudstva, ki jo je neprestano prekinjalo, je dejala samo: »V tej borbi so mi padli štirje sinovi. Dala sem jih za Jugoslavijo.«

Po govoru zastopnika Enotnih sindikatov je ljudstvo ob vzklikanju sprejelo resolucije jugoslovanski delegaciji v Londonu, maršalu Titu in mirovni konferenci. Po zborovanju so se prisotni zvrstili v dolg sprevod in z godbo na čelu manifestirali po ulicah Idrije.

S to manifestacijo je ljudstvo še enkrat potrdilo svojo željo za priključitev k Jugoslaviji, svojo ljubezen do maršala Tita in odločnost, da se bori za svoje pravice, kakor se je borilo v času težke osvobodilne borbe. Ivan Goran Brajdič.

Fašistične metode deželne vlade v Celovcu

V številnih resolucijah so koroški Slovenci ožigosali delo deželne vlade v Celovcu, ki skuša razbiti enotnost koroških Slovencev in prikazati svetu koroško vprašanje v napačni luči potom neke uradno ustanovljene stranke »Zveze avstrijskih Slovencev«. Agitatorji te zveze so v smislu naloga deželne vlade dne 16. januarja 1946 hoteli prirediti nekak sestanek tudi v Selah. Ta posebno narodno zavedne Sele pa se jim ni posrečil. Povabili so na sestanek okoli 20 oseb, med temi tudi bivše naciste. Pozivu se je odzvalo samo 6 oseb. Udeležilo pa se je sestanka nad 30 nepovabljenih Slovencev, članov OF za slovensko Koroško.

Začudeno sta pogledala deželni poslanec Petschnigg in hrvatski »volksdeutscher« Luegger na to nepričakovano množico. Vendar sta kmalu v skrajni zadregi ostrmela, ko je ob njunem vstopu zadonela pesem »Svoboda, svoboda zlata«. Po daljšem oklevanju pa se je Petschnigg le okorajžil pojasniti, da bi radi ustanovili »tak Bauernbund, da bi bili složni ne glede na narodnost«. Selski fantje pa, ki so se vsi borili v partizanskih vrstah, so mu jasno povedali svoje mnenje in ga vprašali, kje je bil takrat, ko se je slovensko ljudstvo borilo za svoj obstoj. Slovenci smo se borili brez vas in hočemo tudi sedaj brez vas graditi mir. »Bauernbund« pa tudi že poznamo nad 20 let in z njim nacistično navdahnjene voditelje Schumija, Glantschnigga, Ferlitscha in druge naciste in nas ni treba navduševati zanj.

Po tej jedrnati debati sta odposlanca deželne vlade ugotovila, da je »premalo kmetov navzočih in bo treba preložiti sestanke na kakšno nedeljo«. Nato sta skupno s par domačini nacisti zapustila gostilno pri »Maženju« in se zatekla k bivšemu nacističnemu županu Faleju, upokojenemu orožniku, kjer se je nadaljeval sestanek par ljudi za zaklenjenimi vrati.

Selski fantje-partizani pa so ostali in prepevali slovenske pesmi.

Aretacija slovenske Korošice

Dne 22. januarja so angleški policijski organi aretirali Katarino Rakeb iz Blata pri Pliberku. Napravili so pri njej hišno preiskavo, katera pa je bila negativna. Očividno je ozadje te aretacije zopet kaka lažna ovadba nacifašistov iz pliberškega okraja, katerim je angleška policija že tolikokrat nasedla in po krivici aretirala Slovence.

Dokumenti o vojnih zločinih okupatorja

Strogo tajna okrožnica generala Maria Roatte o operacijah v Sloveniji

Dne 8. junija 1942. je vrhovni poveljnik italijanskih okupatorskih čet za Slovenijo in Dalmacijo general Mario Roatta poslal poveljniku XI. armadnega zbora v Ljubljani okrožnico z naslovom: »Operazioni in Slovenia«. Vsebina okrožnice je bila strogo tajna. Pri begu so Italijani v Ljubljani pustili ves svoj vojaški arhiv in tako je bilo mogoče te dragocene listine rešiti, preden so jih zaplenili Nemci. Sedaj ima ta arhiv Komisija za ugotavljanje zločinov okupatorjev za Slovenijo.

Kot izhaja iz okrožnice, jo je dobil v Sloveniji v roke samo general Robotti, razen njega so jo pa dobili še naslednji štirje generali okupacijskih čet za Slovenijo in Dalmacijo: poveljnik V. armadnega zbora na Reki, poveljnik ženijskih čet, poveljnik letalstva in general-intendant.

Uvodoma podčrtava general Roatta, da je nujno čimprej vzpostaviti red in mir v Sloveniji. Ta naloga je poverjena izključno generalu Robottiju in njemu podrejenim generalom. Zaradi tega so potrebni sledeči ukrepi:

1. Ukrepi za ohranitev splošnega reda. Glavna naloga je uničenje odločujočega organizacijskega centra podtalnega gibanja ter podružnic po deželi. Zato moramo imeti sijajno obveščevalno službo z neomejenimi denarnimi sredstvi, vršiti se morajo preiskave, ki naj bodo čim bolj točne, metodične in nenadne, internirati moramo, zapreti ali uničiti voditelje in njihove pomočnike, izvršiti se morajo tudi preventivne množične internacije tistih, ki sigurno ali pa vsaj verjetno tvorijo glavne kadre te organizacije (profesorji, študenti, itd.).

Po važnosti si sledе ukrepi tako:

preventivno interniranje vseh, ki iz katerega koli razloga tvorijo kader za pomnožitev vrst upornikov (dijaki, brezposelni itd.), zaščitno interniranje vseh, ki so se zatekli k nam in nam sporočili, da so bili pozvani po upornikih, da se jim pridružijo (seveda, če jih ni mogoče zbrati v čete, ki bi se borile z nami); uničenje zvez med posameznimi organizacijskimi centri, zlasti med izvršilnim odborom in med četami upornikov te prebivalstvom: odkritje in zatrtje tajnih radio-postaj in tiskarn: omejitev civilnega prometa in gibanja iz kraja v kraj (če treba, tudi popolno); uvedba osebne izkaznice itd., itd.;

natančno ugotavljanje identitete vsakogar brez obzira na posameznike, prav tako njihove krivde in pogreškov;

represalije (streljanje talcev), ki se morajo izvršiti za vsak napad proti vojaštvu, policijskim stražnikom, italijanskemu civilnemu prebivalstvu ali prebivalstvu zavezniške narodnosti ali tudi Slovencem, ki bi bili napadeni ali oškodovani, ker so napram nam lojalni;

represalije, kakor jih predvideva 1. dodatek k okrožnici »3 C« z razrušitvijo hiš ali celih vasi in interniranjem njih prebivalstva. (Ponavljam, da se ta zadnji predlog mora izvajati pametno, da ne bomo dosegli ravno nasprotnega učinka, kot ga pa nameravamo. Na ta način bi lahko popolnoma mirne prebivalce postavili med uporniško nakovalo in italijansko kladivo ter ga takorekoč prisilili, da bi se pridružilo upornikom, čeprav prvotno ne bi imelo te namere); povečati moramo nasprotstva v nasprotnem taboru »izigrati moramo enega proti drugemu«). Mogli bomo na ta način celo doseči oborožitev nekaterih iz preprostega naslova obrambe proti komunistom ali pa celo ustanoviti čete, ki bodo sodelovale z nami ofenzivno; vršiti moramo tudi propagando z vsemi možnimi sredstvi in čim bolj širokogrudno.

Vse te ukrepe moramo združiti z drugimi političnega in gospodarskega značaja, ki bodo omogočili pritegnitev vseh dobro mislečih in onega dela prebivalstva ki je sicer v svojem bistvu nam nasprotno, ki pa želi mirno živeti. Takšne ukrepe pa naj izda visoki komisar.

Pri tem moramo tudi upoštevati, da se uporniki hranijo predvsem s tem, kar jim nudi civilno prebivalstvo. Zato morajo biti živila omejena do skrajnosti in se sme nuditi prebivalstvu le najnujnejše. Če bodo uporniki še to najnujnejše prisiljeni prebivalstvu jemati, se bodo kaj kmalu čustva ljudstva obrnila proti njim. Pri tem moramo tudi računati s tem, da bo treba deloma izprazniti nekatera naselja in pleniti živino in pridelke. Le tako bomo dosegli naš cilj.

V tej smeri je izredne važnosti obutev. Brez obutve se je težko gibati na skalnatem in gozdnatem področju, kakršno je v Sloveniji. Zaradi tega smatram za potrebno, da rekviriramo vso obutev tako pri privatnikih, kakor tudi v skladiščih in po trgovinah, tako, da bo vsak prebivalec Ljubljanske pokrajine imel samo en par čevljev. Razen tega bo treba zapleniti tudi zdravila, obveze in tako naprej, kar je važno za boj ter tako preprečiti, da bi se te stvari dostavljale upornikom.

Potrebni so tudi še naslednji ukrepi:

a) popolna ukinitev potniških vlakov,

b) prepoved voziti se civilnim osebam s tranzitnimi vlaki,

c) popolna ukinitev avtomobilskega in motornega civilnega prometa (vsa vozila je treba zapleniti v vojaške svrhe),

d) prepoved prehajanja s kakršnim koli sredstvom, a tudi peš iz kraja v kraj, kar naj bo dovoljeno samo s posebno dovolilnico.

Vaši ekscelenci (t. j. generalu Robotti-ju) je prepuščeno, kdaj boste začeli sprovajati te ukrepe. Ukrepi pod a) in b) naj se sprovajajo v vsej Sloveniji, pod c) in d) pa po Vaši uvidevnosti v vsej Sloveniji ali pa le v posameznih conah.

Končno vam dajem popolnoma na prosto, da prepoveste v Sloveniji javne predstave, gledališča, kino predstave, kavarne in gostilne ter da omejite in prepoveste ob gotovih urah vsako gibanje.

V drugem delu te okrožnice govori general Roatta o zaščiti železniških prog, katere je treba zavarovati in promet omogočiti na vsak način. Zato je treba v bližini železniških prog posekati vse gozdove; nekaj kilometrov na vsako stran od železniške proge je treba izseliti iz stavb civilne prebivalce; to naj se izvrši po vsej Ljubljanski pokrajini, razen v Ljubljani in v nekaterih, toda maloštevilnih naseljih, kjer so stalne italijanske posadke in kjer je torej nemogoče izvrševati sabotaže na železniški progi. Roatta pravi, da na ta način sicer ne bodo preprečili ofenzivnih akcij upornikov, bodo pa omogočili čist pregled ter se bo v teh conah streljalo na vsakega, ki se bo progi bližal ter preprečili, da bi se uporniki, pomešani med civilno prebivalstvo zakrinkavali ter na ta način vršili sabotaže na žel. progah.

Predvsem je treba skrbeti za redno oliranitev tranzitnega prometa, ki je največje važnosti, zlasti kar se tiče intendance, popolnoma se pa lahko ukine lokalni promet. Zaradi tega naj se opuste posamezne proge, ki niso življenjske važnosti.

Za redno vzdrževanje prometa naj se uporabljajo tudi oklopni avtomobili in oklopne edinice, katerih prva in glavna naloga bodi skrb za železniško omrežje. Brezpogojno pa se mora izpolnjevati predpis, da se bo streljalo na vsakega, ki se giblje pred zoro v območju enega kilometra od železniške proge.

V slučaju napadov ali atentatov na železniško progo in promet je zaželjeno, da se na licu mesta izvrše represalije in sicer s streljanjem talcev in pa da se požge hiše v bližini napadov. Isti način naj se uporablja tudi kadar bo prekinjen cestni promet ali pa telegrafske in telefonske proge.

Represalije naj se izvajajo po možnosti nad osebami, ki pripadajo uporniškemu pokretu, rodbinam upornikov in njihovim simpatizerjem.

V nadaljnjih odstavkih govori general Roatta o tem, da se bodo za časa akcij proti upornikom popolnoma zaprle vse meje okrog italijanske Slovenije, nadalje o vlogi vojaških prevzidijev ter o sodelovanju med posameznimi vrstami orožja.

Ta okrožnica nam je dokaz, s kakšni brezprimerno krutostjo in surovostjo so vodilni generali italijanske vojske hoteli zatreti boj slovenskega naroda za svobodo. Ta okrožnica vsebuje polno odredb, ki direktno kršijo in nasprotujejo mednarodnemu pravu: že zgolj ta okrožnica sama zadostuje, da se generala Roatto proglasi za vojnega zločinca.

Komisija za ugotavljanje zločinov in njih pomagačev za Slovenijo v Ljubljani

Naši sindikati tekmujejo

Kamor koli se ozremo okrog naše države, povsod vidimo, kako velika je razlika med delavskim razredom pri nas in pri naših sosednih državah. Ponekod se morajo delavci boriti za svoj skromni obstoj, v javnem življenju nimajo skoro nobenega vpliva. Pri sodelovanju gospodarskega stanja države nimajo pravice soodločevati.

Zato ni čudno, če delavci sosednjih držav z zavidanjem gledajo na delavski razred Jugoslavije, ki si je po trdih in težkih borbah domovinske vojne izvojeval zmago in je danes soodločujoč činitelj v vsem javnem življenju ter ni več suženj raznih protiljudskih režimov, temveč je skupaj s kmeti in delovno inteligenco pometel vse, kar je bilo gnilega in protiljudskega v teku borbe in sedaj nadaljuje svoje delo za utrditev oblasti in za zvišanje proizvodnje kljub težkočam, s katerimi se mora boriti.

Medtem ko se morajo delavci v reakcionarnih državah boriti za vsako drobtinico, ki jo morajo iztrgati iz rok velekapitalističnih mogotcev, se pa delavski razred Jugoslavije, organiziran v enotnih sindikatih delavcev in nameščencev, pripravlja na mogočno tekmovanje, ki bo zajelo vso našo državo in pri katerem bodo sodelovali delavci in nameščenci iz vseh naših tovarn, rudnikov, obratov, železnic, uradov in pisarn.

V nobeni drugi državi, razen v Sovjetski zvezi, delavci in nameščenci ne tekmujejo med seboj pri svojem delu. Naša država je prva za Sovjetsko zvezo, kjer ima ljudstvo svoje oblast in zato hoče, pa tudi lahko razširja svoje ustvarjalne sile na fronti dela. Tekmovanje je ena izmed glavnih nalog naših delavcev in nameščencev, da zadoste klicu, ki se razlega po naši zemlji: več produktov, zvišati produkcijo, izvršiti obnovo in iti po poti blagostanja, kjer bo potem iz slehernega lica izginila trda skrb, kako živeti jutri, kaj obleči in kaj jesti.

V vsaki federalni republiki naše države bo trenutno obrnjena vsa pažnja delavskega razreda in ostalih slojev predvsem na velike tovarne, rudnike in obrate, kako v teh največjih centrih organizirati tekmovanje, kakšni bodo uspehi itd. Jasno je, da so sindikalne podružnice po vseh obratih poklicane, da z vso ljubeznijo in pripravljenostjo pristopijo k organizaciji tekmovalnega načrta. Ali pri vsem tem ne smemo pozabiti srednjih in malih tovarn, obratov in rudnikov. Temu bodo posvečali pažnjo tako Glavni odbor sindikatov Slovenije, kakor tudi vsa zvezna tajništva, ki bodo imeli v vidu celotno organizacijo tekmovanja. Dolžnost naših zveznih tajništev, KMS, KO zvez je, da bodo posvečali pažnjo tudi vsem tistim sindikalnim podružnicam, ki imajo dobro voljo, a bodo pri vsem tem potrebovali pomoči v instruiranju in organiziranju za dobro izveden načrt tekmovanja.

Naši pogledi ne bodo smei biti oprti samo na Ljubljano, Jesenice, Trbovlje, Celje in Maribor, temveč tudi v vse tiste stroke, na katere se doslej nismo toliko ozirali oziroma jim nismo posvetili posebne pažnje. To so sindikalne podružnice lesnih delavcev, predvsem gozdnih in poljedelskih delavcev ter ostale manjše strokovne zveze, katere bo prav tako treba vključiti v tekmovalni načrt sindikatov.

Popolnoma jasno je, da mora biti tekmovalni načrt razumljiv slehernemu našemu sindikalnemu funkcionarju in vsakemu našemu delavcu. Vsak naš delavec mora vedeti, zakaj tekmuje, koliko v odstotkih napreduje tovarna, obrat in rudnik, koliko je on sam vsak dan napredoval pri tekmovalnem načrtu, kakih načinov se poslužuje pri zvišanju produkcije, kaj ga pri napredovanju ovira itd.

Ni dvoma, da je dolžnost vseh tovarniških in rudniških uprav, da pri izvajanju tekmovalnega načrta najtesneje sodelujejo in pomagajo pri njegovi izpopolnitvi s predlogi in nasveti in kar je glavno, da pri tekmovanju same sodelujejo ozir. da so vključene v tekmovalni načrt. Sindikalne podružnice ozir. vsi tisti, ki bodo neposredno odgovorni za tekmovanje, bodo poročali o poteku dela in razvoja ter interesiranosti delavcev in nameščencev v kampanji velikega dela. Dnevno časopisje, posebno pa »Delavska enotnost« bodo morali imeti vedno dovolj člankov iz naših velikih in malih tovarn, obratov in rudnikov. Na ta način bo delavski razred Slovenije seznanjen, kako delavci in nameščenci napredujejo v svojem načrtnem delu.

V zadnjih dneh smo obiskali razne tovarne v Srbiji, kjer smo imeli priliko videti, s kakšnim navdušenjem delajo delavci in s kako skrbnostjo gledajo na kakovost izdelanih produktov in kako skrbno varčujejo z materijalom in surovinami, da gre čim manj v odpadek. »Stroj, to je moje oko«, je govoril mehanik v Rakovici. Povsod, kjer smo hodili, smo takoj opazili, da je izginilo iz tovarn tisto čudno vzdušje, ki je vladalo do osvoboditve naše zemlje po naših tovarnah, obratih in rudnikih.

Pri izvajanju tekmovalnega načrta bodo naše sindikalne podružnice gledale tudi na delovno disciplino, kajti brez dobre delovne discipline se ne bo doseglo zaželenih uspehov in prav tu tiči popoln uspeh tekmovalnega načrta. To se pravi, kjer koli delovna disciplina šepa, je treba tovariše, ki s svojo nedisciplino ovirajo proizvodnjo, na primeren način poučiti, da je danes, ko se vključuje v tekmovanje okrog tričetrt milijona organiziranih delavcev in nameščencev, ki bodo vložili vse svoje sile in znanje za dvig produkcije in za blagostanje v naši zemlji, da je nedopusten greh na kateri koli način kršiti delovno disciplino, ki postaja z vsakim dnem bolj last velike delavske armade naše zemlje.

Ponekod se tekmovanje ne bo moglo izvajati radi pomanjkanja surovin. Tam bo treba usmeriti tekmovanje za izboljšanje sindikalnega kadra, za povečanje kulturno-prosvetnega dela, političnega dela in tekmovanje za usposabljanje strokovnega kadra. Pri tem je jasno, da bo podružnični odbor sporazumno z upravo podjetja seznanil tudi krajevno oblast v svojem načrtnem tekmovanju tako, da bo tudi naša oblast — od krajevnih ljudskih odborov dalje temeljito seznanjena s tekmovalnim načrtom, da bo lahko s svoje strani pomagala pri izvedbi.

Ni pa dolžnost samo podružničnih odborov, delavskih zaupnikov, uprav podjetij, obratov in krajevnih oblasti, da se brigajo za dobro izveden tekmovalni načrt, da kontrolirajo njegovo izvedbo, temveč je dolžnost vsakega delavca in nameščenca, da spozna tekmovalni načrt, da s svojimi izkušnjami in sposobnostmi pomaga, ker le na ta način bo vsa stoticera organizirana armada enotnih sindikatov res živo sodelovala pri izvajanju tekmovalnega načrta, s katerim bomo dosegli uspehe.

Na razširjeni seji Glavnega odbora enotnih sindikatov Jugoslavije, ki se je vršila 25. januarja 1946 v Beogradu, smo govorili tudi o tem, da bodo skupine tekmovalcev iz raznih federalnih ljudskih republik obiskovali obrate in rudnike drugih federalnih republik, kjer bodo spoznali delo, življenje in kraje ter obrate v drugih predelih naše zemlje.

Matevž Hace

Velenjski rudarji si hočejo v tekmovanju priboriti zastavo zeniških tovarišev

Skupina št. 14, v kateri so večinoma partizani XIV. divizije, je najboljša

Na ravnini med velenjskim gradom in Škalami, ki hrani v sebi ogromno premogovno bogastvo, stoji poleg elektrarne ter raznih rudniških poslopij in naprav visok izvaževalni stolp z dvema velikima kolesoma. Preko njih sta napeti močni železni vrvi, ki dvigata iz jame ivozni koš z vozički premoga in pošiljata vanjo prazne vozičke, les, orodje in rudarje.

Prišli smo do jaška. Pravkar je prispel iz jame dvoetažni izvozni koš z dvema vozičkoma, polnima lignita. Delavci so ju naglo potegnili iz koša, mi smo stopili vanj in že smo zdrčali v temno globino.

Velenjska jama je razdeljena na vzhodno in zapadno okrožje. Od glavne proge, po kateri prevaža žičnica vozičke, se odcepijo stranske proge na vse strani. Etaža, ki je visoka okrog osem metrov, je razdeljena s progami v premogu v posamezne stebre, ki jih drugega za drugim odkopavajo.

Šli smo mimo rudarjev, ki so z zasekovalnim strojem zasekovali stene proge. Po ozki progi, kjer je pritisk zlomil že marsikak stropnik in stojko ter so jih rudarji nadomeščali z novimi, smo prišli do rudarjev na odkopu. Rudarji kopljejo premog s krampi in ga nalagajo na vozičke. Vročina je in pot jim teče po obrazu, prsih in hrbtu. Zračna cev dovaja sveži zrak pod močnim pritiskom. Ponekod je med lignitom še les. Tega nalagajo v posebne vozičke in ga žgejo v oglje.

Na mehaniziranem odkopu so po progi, ki je visoka okrog dva in pol metra, prispeli rudarji do krovnine (zemlja nad premogovim slojem). Odkop so s streljanjem povišali do stropa in tako je nastala kaverna, visoka okrog osem metrov. Sedaj pa bodo streljali zopet v obratni smeri ter pobrali ves premog med stropom proge in višjo že izkoriščeno etažo. Praznino pa bodo zasipali s tem, da bodo zrušili krovnino. Zaradi teh neprestanih zruškov pa se pogreza tudi velenjska ravnina. Hrib Škale se je deloma že ugreznil, kmečka posestva na površini propadajo, zato je sindikat rudarjev predložil, naj bi se jim iz zemljiškega fonda za agrarno reformo dodelila druga zemlja. Na mnogih krajih okrog rudnika pa se je v nastalih kotanjah nabrava voda in tako je tu več jezerc.

Na mehaniziranem odkopu mečejo rudarji premog v stresalke, ki ga odložijo na gumijastem transportnem traku. Ta pa ga prenese v vozičke, ki jih žičnica potegne do jaška.

Na neki številki so se rudarji pripravljali na streljanje. Izvrtali so z električnim svedrom več lukenj in strelni mojster je pravkar vlagal vanje eksploziv.

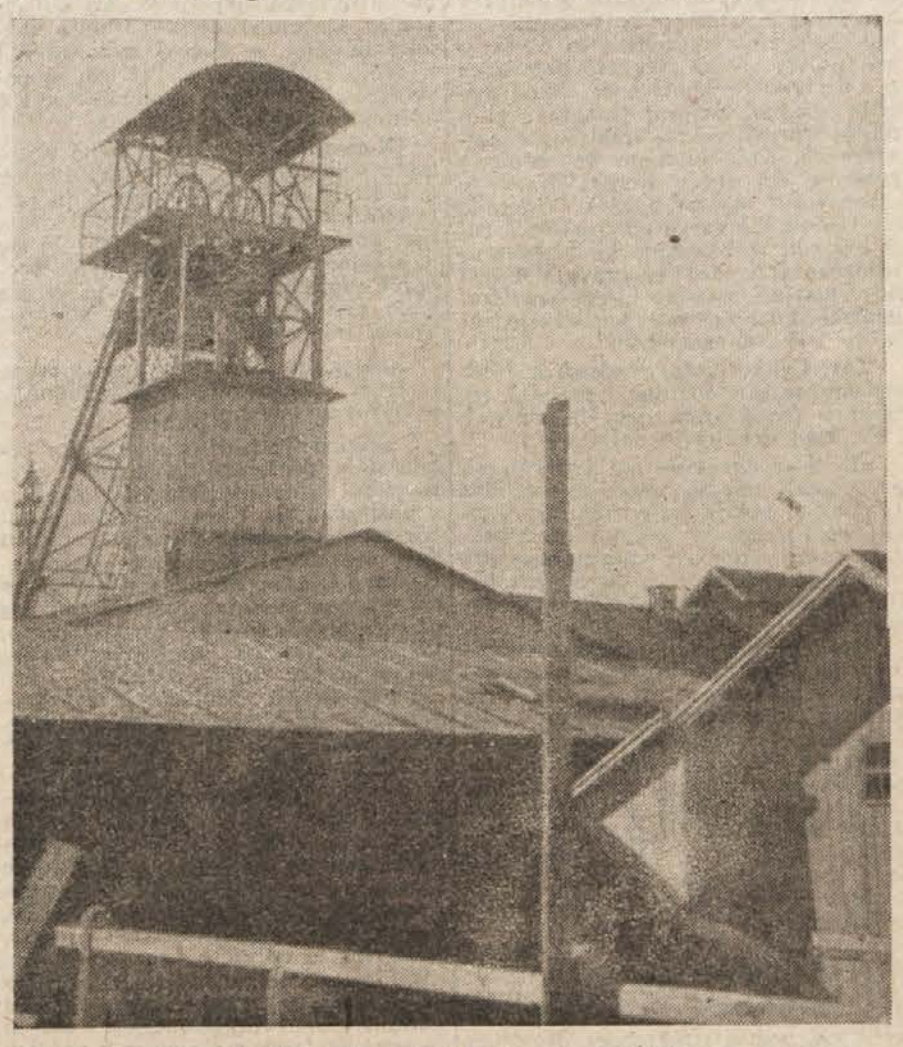

Izvaževalni stolp velenjskega premogovnika.

Na separaciji nakladajo premog na vagone.

Vsepovsod delajo velenjski rudarji požrtvovalno in vztrajno in zato dosegajo vedno lepše uspehe. V juniju so prekoračili produkcijo meseca maja za 120%, v decembru za 630%, v januarju pa že za 690%. V letošnjem januarju so presegli predvojno proizvodnjo za 90%.

Že od oktobra je na odkopu najboljša skupina št. 14, na kateri delajo Franc Ževart, Alojz Špetal, Adolf Malovšek, Dominik Klančnik, Anton Verzolak, Vinko Kos, Ivan Hriberšek, Anton Hriberšek in Franc Novinšek. Večina med njimi je bila v partizanih. Poprej so imeli drugo številko. Toda hoteli so nadaljevati tradicijo zmagovite XIV. divizije, katere borci so bili mnogi med njimi, in zato so si prisvojili številko 14. Njihova storitev je bila v januarju za 23% nad povprečjem.

Druge številke jih hočejo doseči in prekositi. Doslej so se jim najbolj približale št. 30, 41 in 43. Vse so bile za svojo nadpovprečno storitev predlagane za nagrado.

Na pripravi pa so se izkazale zlasti št. 10, 12 in 9. Toda tudi drugi rudarji nočejo zaostajati za njimi. V prvomajskem tekmovanju jih hočejo prekositi. Velenjski rudarji so na svojem sestanku sklenili, da bodo napeli vse sile, ker hočejo, da dobi njihov rudnik zastavo, ki jo bodo zmagovalcu poklonili zeniški rudarji.

Ves velenjski premog izvažajo skozi glavni jašek. Od tu ga prepeljejo v separacijo, kjer ga razdelijo na kosovec, kockovec, orehovec, zdrob in prah. Večino drobnega premoga oddajo velenjski elektrarni, debelejšega pa železnici, ki ga uporablja za premike, bližnji industriji do Celja in prebivalstvu za ogrev. Na daljše razdalje ga zaradi slabše kakovosti ne pošiljajo.

Nove elektrarne in nova industrija, ki bo zgrajena, pa bo zahtevala tudi večje količine velenjskega premoga. Zato bodo že v tem letu začeli prerezati dosedanji zračni jašek za izvoz in s tem bodo dvignili proizvodnjo za okrog 100%.

Les, ki je med premogom, to je ksiloidni premog, žgejo v navadnih kopah in daje prvovrstno oglje za fužinarsko stroko. V bodočnosti pa ga bodo kuhali v destilacijskih pečeh, da bodo uporabili tudi vse produkte destilacije, na primer katran, plin itd.

Tako je velenjskemu premogu kljub njegovi slabši kakovosti namenjena v bodočnosti zaradi njegove velike količine velika vloga v naši industriji. Iz nekdaj majhnega rudnika bo v nekaj letih nastal velik premogovnik, ki bo dajal dnevno tisoče in tisoče ton premoga.

Sindikalna podružnica in njeni funkcionarji ter delavski zaupniki, med katerimi so tudi delavci iz številke 14, sodelujejo z upravo podjetja pri vseh vprašanjih. Tako skupno rešujejo vse probleme jame, strojev in novih naprav. Vsaka beseda sindikalnih funkcionarjev, kakor tudi ostalih rudarjev, priča, da se velenjski rudarji zavedajo, da je rudnik njihova last in se zato brigajo zanj s takšno skrbjo.

Delovna disciplina je med velenjskimi rudarji zelo dobra. Le nekateri tu in tam izostajajo od dela. Delavci so na svojem sestanku sklenili, da bodo kaznovali vsakega, ki bi enkrat neupravičeno izostal, s pismenim opominom, če dvakrat, s trimesečno pogojno odpovedjo, če trikrat, s šestmesečno pogojno odpovedjo, po četrtem neopravičenem izostanku pa ga bodo odpustili iz službe.

Kot skoraj v vseh naših industrijskih krajih, tako je tudi v Velenju stanovanjsko vprašanje precej težko. Delavci stanujejo v velenjskem gradu, v svojih majhnih hišicah pri Šmartnem in pa okrog pri kmetih. S povečanjem rudnika pa bo naša oblast rešila tudi stanovanjsko vprašanje. Na pobočju med Velenjem, železnico in Šmartnim bodo zgradili nova moderna delavska naselja. Tako bo tudi velenjski rudar prišel do lepih stanovanj, v katerih se bo odpočil po težkem delu v premogovniku.

Glasbene prireditve v Prešernovem tednu

(Nadaljevanje)

II.

Imena, ki so se rojevala v zvezi z razvojem naše instrumentalne in torej tudi simfonične glasbe, so bila v neposredni zvezi s splošno rastjo slovenske kulture, predvsem glasbene. Bil je to čas »Novih akordov« na prelomnici 19. in 20. stoletja. Pred tem časom smo gojili predvsem zborovsko pesem in samospeve. To udejstvovanje spada pod poglavje o čitalnicah. Z »Novimi akordi« zaveje pri nas nov duh; mladi skladatelji iščejo vzore pri znanih tvorcih tedanje evropske glasbene umetnosti in to predvsem v dveh glasbenih centrih, v Pragi in na Dunaju. Stilne načine, v katerih so skladali, bi objel z naslovi nova romantika, impresionizem in ekspresionizem. Odtlej gre razvoj v hotenju, da damo skladbam čim več svojske, slovenske note, da jih kar najbolj tehnično izpopolnimo. Pri tem moram omeniti še smer tako imenovane nove stvarnosti, ki temelji na intelektualnem pojmovanju glasbe, ki odklanja vsako konvencionalnost, ki išče nove izrazne načine ter tvori tudi v pojmovanju odnosov dosedanjih harmonskih razmerij popolnoma novo, neodvisno skupino. V kolikor so stilni načini kakor nova romantika, ekspresionizem in impresionizem postavljali vsebinsko oblikovanje pred formalno, v toliko je nova stvarnost našla pot k klasičnim, strogim oblikam.

Petkov koncert ob zaključku slovesnosti v Prešernovem tednu je predstavil tri novejše večje stvaritve: Bravničarjevo predigro »Kralj Matjaž«, Škerjančev Koncert za violino in orkester ter Arničevo simfonično pesnitev »Gozdovi pojejo«.

Bravničarjeva predigra kaže vse značilnosti tovrstne uvodne glasbe, ne sicer toliko v vsebinskem oblikovanju kolikor v zvočnih efektih. Gradnja predigre je jasna, stopnjevanje logično; srednji lirični del tvori dober kontrast pompoznemu začetku in koncu. Bravničar je zmeren v uporabi zvočnih barv in jih ume zelo smotrno razporejati. Z ozirom na solidno gradnjo in na efektnost skladbe bo predigra gotovo zaželena točka naših koncertnih sporedov. Škerjančev Koncert za violino in orkester je poleg Arničevega Koncerta za violino in klavir edini v slovenski instrumentalni literaturi. Po svojem značaju je povsem svojevrsten. Predvsem ga odlikuje zelo težak solistični del. Druga značilnost je svojevrstna kombinacija solističnega instrumenta in orkestra, pri kateri violina ne prihaja do izraza kakor pri običajnih koncertih. Orkestrski part brez solističnega dela bi bil verjetno mnogo sprejemljivejši. Škerjančev Koncert izkazuje vse značilnosti skladateljevega načina izražanja, poudarja njegove skladateljsko-tehnične sposobnosti, predvsem sijajno poznavanje orkestra in orkestrske barvne palete. Arničevo delo »Gozdovi pojejo« je večja simfonična pesnitev, delana s širokimi potezami, z epsko širino, ki temelji na originalnih tematih, elementarnih in jasnih. Posebej bi rad omenil gradnjo, stopnjevanje v dramatičnosti, ki sledi povsem naravno in logično. Arnič je tisti izmed slovenskih skladateljev, pri katerem najdeš največ slovenskega in slovanskega značaja, kar je njegovi umetnosti brez dvoma v velik prid. Tu in tam je širši kot bi moral biti, tu in tam ponavlja gotove predele. Z malenkostno korekturo bi njegova dela pridobila na izraznosti in moči, približala bi se vzoru onega neposrednega izraza, ki ga čutimo pri velikih ruskih skladateljih Musorgskem in Borodinu.

Tako nam je simfonični koncert predstavil dela treh slovenskih simfoničnih skladateljev, z njimi tri svetove in tri načine pojmovanja glasbe. Ko govorimo o samoniklosti skladateljev, moramo na prvem mestu omeniti Blaža Arniča. Pri ugotovitvi tehnične dognanosti, poznavanja zakonitosti kompozicije v formalnem smislu dajemo prednost L. M. Škerjancu, dočim izkazuje M. Bravničar najugodnejšo skladnost med vsebino in formo. Petkov simfonični koncert je vse to potrdil.

Spored simfoničnega orkestra je izvedla odlično pripravljena Tržaška filharmonija z dirigentom Jakovom Cipcijem, kot solistka je nastopila Jelka Staničeva.

C. C.

(Nadaljevanje sledi.)

Lepi proslavi Prešernovega dne v Radencih in na Kapeli

Raven kulturnih prireditev se v Radencih od prireditve do prireditve dviga. To smo opazili tudi ob priliki proslave Prešernovega dne, ki jo lahko štejemo med najuspelejše prireditve, kar smo jih imeli doslej pri nas v novoosvobojeni domovini. Pri proslavi, ki je bila v dvorani restavracije Benko in ki je bila do zadnjega kotička zasedena, so v okviru ljudsko-izobraževalnega odseka OF sodelovale vse organizacije. Ves program večera je bil sestavljen v duhu spominskega dneva našega velikega nesmrtnega genija Prešerna. Recitacije, deklamacije, zborne deklamacije izvajane po članih ZMS, AFŽ, sindikata in pionirjev, so bile prav dobre. Ženski pevski zbor kakor tudi godalni trio sta odlično izpopolnjevala in dopolnjevala pester spored, ki je bil vseskoz na umetniški višini. Z njim lahko nastopita kjer koli. Posebno toplo priznanje je dosegel mali Srečko z žalostno pesmijo o materi.

Za zaključek so člani dramatskega odseka uprizorili igrokaz »Uredništvo Kranjske Čbelice«. Igrokaz je nalašč za to proslavo napisal in tudi zrežiral tovariš Viktor Bajde, ki je bil sploh vodja celotne prireditve. Scena nam prikazuje uredniško sobo »Kranjske Čbelice«. Nastopajo postrežnica, I. pisar, II. pisar, črkostavec, ženska iz občinstva, novinarka s Češke in novinar iz Francije. Godi se v času, ko bi moral v tisk IV. zvezek »Kranjske Čbelice« Deloma v resnem, deloma v šaljivem tonu zvemo, kakšne težave je delala oblast pri objavi Prešernovih pesmi, ki so po mnenju takratnega cenzorja Pavška navadne kvante, pesnikova fantazija, da je pokvarjena itd. Zato se do nadaljnjega izdaja IV. zvezka »Čbelice« prepove. H koncu se le vse srečno izteče in bukvice »Kranjske Čbelice« lahko izidejo. Igrica je uspela in jo za podobne prireditve priporočamo tudi drugim odrom.

Na prireditvi je gostoval tudi Kapelski mešani pevski zbor, ki je žel za svoje res dobro izvajanje posebno navdušeno odobravanje. S pesmijo »Hej Slovani«, ki jo je pela vsa prisotna množica, je bila lepa proslava zaključena. Dopoldne sta se vršili dobro pripravljeni proslavi tudi na radenski in kapelski šoli.

—č

★

Proslava obletnice Prešernove smrti v Trstu

Minulo nedeljo so tudi v Trstu proslavili obletnico smrti največjega slovenskega pesnika dr. Franceta Prešerna. V dvorani gledališča »Nazionale« se je zbrala velika množica slovenskih Tržačanov in prisostvovala izvajanjem Slovenskega narodnega gledališča, ki je podalo v svojem pestrem programu najlepše Prešernove pesmi Sodeloval je udi pevski zbor Glasbene Matice. Član Slovenskega narodnega gledališča je podaril veličanstveni lik največjega slovenskega pesnika in njegovega velikega pomena za dvig slovenske narodne zavesti tudi v Primorju.

Študentska mladina si je na II. konferenci postavila nove naloge

V nedeljo dopoldne je bila II. konferenca ljudske študentske mladine v Ljubljani. Konferenci so pripostvovali tudi delegati z zagrebške in beograjske univerze. Po izvolitvi delovnega predsedstva je konferenca takoj pričela z delom. Najprej je zbrano mladino pozdravil rektor ljubljanske univerze dr. Král in nato še minister prosvete dr. Ferdo Kozak. Nato je spregovoril še tov. Janez Vipotnik, predsednik Glavnega odbora ZMS. Tudi delegati iz Beograda in Zagreba so spregovorili nekaj pozdravnih besed in poudarjali bratstvo in enotnost študentske mladine vse Jugoslavije, ki jo je treba še poglobiti.

Tov. Cvahte Saša, predsednik ljudske študentske mladine, je podal referat o dosedanjem delu in nalogah LSM. Med drugim je dejal:

»Učiti se danes na naših univerzah ne pomeni samo usposobiti se na videz za določen poklic, ne pomeni samo težiti za boljšim življenjem brez pravega znanja, temveč pomeni temeljito in mnogo delati tako, da bo pridobljeno znanje zares koristilo vsej domovini.

Dejal je, da je nujno, da podpremo zdrave težnje, ki jih danes kaže večina naših tovarišev v smeri strokovnega izpopolnjevanja in študijske discipline, da pa ustvarimo vse pogoje za reden študij. Premostili smo pomanjkanje strokovnih učnih knjig z izdajanjem skript, ki jih je bilo izdanih okoli 20.000 strani, z zbiranjem knjig, kar je na nekaterih fakultetah lepo uspelo, z organiziranjem kolektivnega študija. Na medicinski fakulteti deluje v prvem in tretjem semestru že preko 60 študijskih krožkov. Naloge LSM so, da uvede strogo kontrolo pri delu in registrira rezultate, da izvede kolektivni način študija, da nudi vso pomoč strokovnim društvom pri ustvarjanju pogojev za čim intenzivnejši študij.

Socialno-ekonomski pogoji so brez dvoma osnovne važnosti za reden študij. Da oskrbimo in omogočimo bivanje v Ljubljani tudi vsem tistim tovarišem, ki nimajo dovoljnih sredstev za študij, ki so v narodno osvobodilni borbi izgubili vse premoženje, demobiliziranim borcem NOV, deluje komisija za socialno skrbstvo. Na komisijo se je obrnilo za pomoč v kakršni koli obliki preko 600 študentov, to je 28.6%. Od petih študentovskih domov so bili doslej že trije obnovljeni in stanuje v njih preko 190 študentov. V šempetrski kasarni je začela poslovati prvič v zgodovini naše univerze naša študentovska menza, kjer se hrani 220 tovarišev, 75 pa se jih hrani v ostalih menzah. 106 tovarišem so bile izplačane enkratne denarne podpore v znesku 88.400.— din. Stalnih podpor je bilo izplačanih v januarju 36 tovarišev 31.000 din. Za obleko je bilo nakazanih okoli 200 nakaznic in 90 tovarišem 76.000 din. Od Rdečega križa Slovenije smo prejeli in razdelili okoli 700 paketov. Tovarišem, ki so potrebni zdravniškega pregleda, so na razpolago zdravniki specialisti na klinikah brezplačno, prav tako je brezplačno tudi ambulantno zdravljenje. Stroški za zdravila so bili kriti doslej iz zdravstvenega fonda. Najtesnejše sodelovanje z našo ljudsko oblastjo nam je omogočilo, da smo tudi k reševanju te naloge lahko uspešno pristopili. Naloga LSM je, da posveti vso pažnjo socialno-ekonomski in zdravstveni skrbi študentov, da ustanovi čim več menz in domov.

V splošnem besu pustošenja okupator tudi univerzi ni prizanesel. Predavalnice, laboratoriji, učni prostori, knjižnice so bile opustošene ali raznešene. Z veliko vnemo in delovnim poletom je študentska mladina pričela obnavljati. Najprej so si tehniki uredili svoje poslopje. 120 tovarišev je v okrog 4700 delovnih urah izvršilo delo. Medicinci so pomagali pri postavljanju in delu na raznih adaptacijah izpopolnjene medicinske fakultete, filozofi in juristi pri prezidavah v centralnem univerzitetnem poslopju in urejevali tudi svoje seminarje in knjižnice. V najtesnejšem sodelovanju z našimi profesorji in našo ljudsko oblastjo smo študentje doprinesli svoj del v vsesplošnem naporu ljudskih množic in mladine za obnovo. Kot primer naj navedem še obnovo kemičnega instituta, kjer je 110 tovarišev kemikov v okoli 4000 delovnih urah pospravilo in očistilo 16 prostorov. Pobelili in obarvali so 1400 kvadratnih metrov sten. Pri podiranju starih zidov so očistili 10.000 komadov opek, da so bile zopet porabne za zidavo, izkopali 700 žlebov za električno in plinsko napeljavo, uredili inventar laboratorijev v poslopju tehnike in dveh v Vegovi ulici, uredili si svojo klubsko sobo. Pri tem so povečali zmogljivost laboratorijev za 200 odstotkov predvojnega stanja.

Obnoviti je bilo dalje treba skupno in ob podpori naših profesorjev tudi študij sam, izpopolnjevati in prilagoditi novim prilikam in zahtevam tudi stare učne načrte, uredbe in pa naše odnose do njih, ki nam bodo predajali svoja izkustva in znanje, ki nas bodo usposabljali za prave strokovnjake, inteligente in umetnike.

Naloga ljudske študentske mladine je tesno povezovanje z naprednimi in požrtvovalnimi profesorji.

S skupnimi napori in s skupnim delom bodo profesorji in študenti onemogočili razne reakcionarne tendence v naši znanosti. V tem pogledu je potrebno, da vnesemo na univerzo novi duh medsebojne pomoči, medsebojnega zaupanja in razumevanja, ker se bo le na ta način mogel zagotoviti napredek naše univerze. Ljudski profesorji in ljudski študentje stojijo danes na isti liniji, pred njimi stoje isti cilji in isti problemi, in za to je potrebno, da bo njihov odnos usmerjen v smislu čim tesnejše povezanosti in sodelovanja.

Res je, da imamo po vseh fakultetah, oddelkih in akademijah stenske časopise, res je, da smo v dveh mesecih imeli 11 ustnih časopisov, da se v okviru literarnega krožka poučuje slovenščina za tovariše iz Primorske, da se vršijo tečaji ruskega jezika, strokovna in politična predavanja, debatni večeri, da smo priredili vrsto prireditev, da smo začeli izdajati »Vestnik«, naš organizacijski list, ki je izšel že dvakrat, in sicer v nakladi 1500 in 2000 izvodov. Vendar pa smo kljub temu ostali v našem kulturno prosvetnem delu zaprti za zidovi naših znanstvenih in umetniških zavodov. Naloga LSM je, da v največji meri aktivizira ustne časopise, različne krožke, debatne večere, v glavnem pa, da z osnovanjem kulturnih skupin prenese svoje delo med ljudske množice.

Dosedanje izkušnje v delu so jasno pokazale potrebo po osamosvojitvi strokovnih društev na posameznih fakultetah, katerih prvenstvena naloga je skrb za učenje, skrb za zboljšanje študijskih pogojev (učni načrti, knjige, skripta itd.). Vsi strokovni klubi bodo sodelovali v medstrokovnem odboru (akcijski odbor), ki bo koordiniral njihovo delo in izdajal skupne sklepe.

Ljudska študentska mladina na ljubljanski univerzi je določena organizacija, je predstavnik ljudske mladine Jugoslavije na naši univerzi, ima svoj statut in članske legitimacije USAOJ. Najvišji organ LSM na univerzi je 30-članski plenum, izvršni organ pa devetčlanski sekretariat. V okviru organizacije LSM se nahajajo fizkulturna sekcija, kulturno-prosvetna sekcija, socialno-ekonomska sekcija in oddelek za zveze z inozemstvom. Na posameznih fakultetah in vseh visokih šolah so predstavniki LSM tri- do petčlanski sekretariati, ki razvijajo svojo aktivnost na istih sektorjih kot centralni organ, odpade le oddelek za zveze.«

Na koncu svojega govora je tovariš Cvahte poudaril še povezavo študentov zagrebške in beograjske univerze in končno jugoslovansko študentsko organizacijo s svetovnim študentskim gibanjem.

Po tem referatu se je razvila živahna diskusija, ki se je dotikala raznih problemov. Govorili so o defašizaciji, ki jo dokončno mora študentska mladina izvesti po vseh naših univerzah; o povezavi med posameznimi univerzami v Jugoslaviji, o socialnem izboljšanju študentskega življenja, o ustanavljanju menz, o delovni disciplini; posebno živahna je bila diskusija o osnivanju delovnih brigad v času počitnic. Sklenili so, da bodo na ljubljanski univerzi osnovali delovno brigado, ki bo štela 500 študentov in ki bo v počitnicah delala za splošno obnovo; razen tega pa se bodo osnovale še manjše brigade — skupine kvalificiranih študentov po posameznih fakultetath: medicinski, tehnični, montanistični, šumarski itd., ki pojdejo delat v bolnišnice, rudnike itd. Metalurgi so sklenili, da bodo šli na delo na naftna polja blizu Radgone in drugam, dočim so trije kemiki in 20 montanistov že delali preteklo nedeljo za Komunistično partijo v Trbovljah. Prav tako so sklenili tudi, da bodo osnovali čim prej nabavno-prodajno zadrugo za skripta, knjige in vse ostale šolske potrebščine. Zavedajo se velike vloge tiska, zato so sklenili, da bodo redno dopisovali v svoj študentski »Vestnik«, mladinsko in drugo časopisje. Prav tako so sklenili, da se bodo vsi udejstvovali v fizkulturnih društvih po svojih četrtih.

Posebno navdušeno so vsi pritrjevali besedam študentom iz Trsta, ki so izražali svoje zahteve, da bi bil Trst čimprej priključen Jugoslaviji kot sedma federalna enota.

Po končani diskusiji je kandidatni odbor sestavil listo plenuma, ki je bila z navdušenjem sprejeta. Za predsednika plenuma je bil izvoljen tov. Saša Cvahte, za tajnika pa France Jeza.

II. konferenca študentske mladine, ko so pregledali vse uspehe in si zadali nove konkretne naloge, je dala zopet novega poleta, nove volje in moči do dela študentski mladini. Učiti se hočejo, vzgajati se hočejo za nove delovne inteligente, strokovnjake in umetnike, ki izhajajo iz ljudstva in ki bodo vse svoje delo usmerili izključno v njegovo korist.

S konference so poslali pozdravne brzojavke maršalu Titu, E. Kardelju, B. Kidriču, IIOF Slovenije, predsedniku SNOS-a J. Vidmarju, ministrstvu za prosveto Narodne vlade Slovenije, pripravljalnemu komiteju študentskega kongresa v Pragi, Centralnemu odboru USAOJ-a, ljudski študentski mladini beograjske univerze, ljudski študentski mladini zagrebške univerze, PNOO za Slovensko Primorje, PO OF za Koroško, študentom ZSSR, Bolgarije, Poljske in Češkoslovaške, antifašistični mladini Albanije.

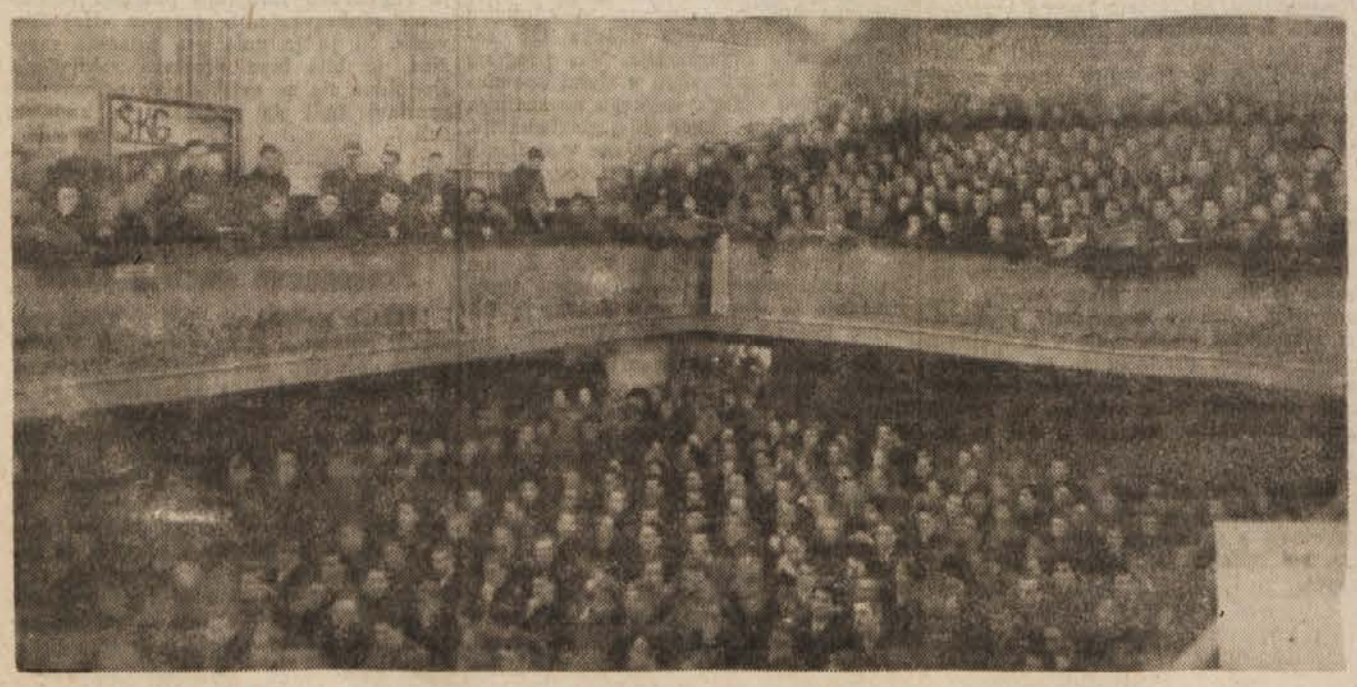

Zasedanje plenuma Zveze kovinarjev na Jesenicah

V nedeljo se je pričelo na Jesenicah zasedanje plenuma centralne uprave Zveze delavcev in nameščencev kovinske industrije Jugoslavije, ki ga je vodil predsednik Zveze Josip Cazi. Zasedanju so prisostvovali tudi minister za industrijo in rudarstvo Narodne vlade Slovenije Franc Leskošek, delegat zveznega ministrstva za industrijo inž. Živorad Jurić, delegati kovinarjev iz vseh krajev države in udarniki. Po otvoritvi so vsi navzoči z enominutnim molkom počastili spomin pokojnega tovariša Radoja Dakića, organizacijskega tajnika Enotnih sindikatov delavcev in nameščencev Jugoslavije.

O uspehih in nedostatkih pri delu naših kovinarjev je podal obširen referat tovariš Dušan Čorković.

V zvezi z novimi nalogami in s potrebo okrepitve industrije, zlasti državnega sektorja, je tovariš Čorković v imenu centralne uprave Zveze pozval vse kovinarje, da v naslednjih **šestih mesecih prostovoljno delajo po pol ure dnevno v korist sklada za obnovo naše države.** Tako bodo s prostovoljnim brezplačnim delom dali kovinarji državi pri sedanjem stanju zaposlitve preko 5 milijonov delovnih ur in več kot 70 milijonov dinarjev. Če pa se bodo pozivu kovinarjev odzvali tudi delavci v drugih industrijskih podjetjih, bo prejela država nad eno milijardo dinarjev. Tovariš Čorković je poudaril, da morajo sindikalne podružnice, delavski zaupniki in vsi člani stremeti za tem, da dosežejo čim višjo proizvodnjo, prihranijo na surovinah in zmanjšajo proizvodne stroške.

Po referatu tovariša Čorkovića je pozdravil zbrane delegate minister za industrijo in rudarstvo Narodne vlade Slovenije tovariš Franc Leskošek, ki je med drugim dejal:

»Centralna uprava Zveze kovinarjev mora raztolmačiti vsem kovinskim delavcem, da je za obnovo naše države neobhodno potrebno, da se delavci točno držijo delovnega časa, da delajo za obnovo preko delovnega časa in ne postavljajo nemogočih zahtev glede plač, kajti čim manjši bodo stroški proizvodnje, tem cenejši bodo proizvodi kovinarjev in s tem tudi drugi industrijski izdelki, od česar pa bodo imeli korist zopet delavci. Delavci morajo pravilno razumeti težave pri oskrbi živil, obleke in obutve. Pomanjkanje teh predmetov ni samo v naši državi, temveč po vsem svetu. Vsi moramo potrpeti, dokler se ne dvigneta kmetijstvo in vsa industrija v naši državi.«

Ob zaključku je minister Leskošek še poudaril, da morajo kovinarji, ki so se v vojni borili in dosledno sledili tovarišu Titu, prednjačiti tudi v obnovi in dvigu proizvodnje.

V obširni diskusiji je povzel besedo tudi delegat zveznega ministrstva za kmetijstvo inž. Djurić, ki je poudaril važnost določanja norm in sodelovanja delavstva pri kontroli proizvodnje in razdelitvi proizvodov. Popraviti je treba v podjetjih tudi odnose do strokovnjakov, zlasti visoko kvalificiranih strokovnjakov, katerih strokovno znanje mora priti v proizvodnji do večjega izraza.

Referat o načrtu prvomajskega tekmovanja Zveze delavcev in nameščencev kovinske industrije je podal tovariš Anton Turk, ki je zlasti naglasil, da se mora tekmovanje osredotočiti predvsem v tistih panogah industrije, v katerih proizvajajo za obnovo najpotrebnejše predmete.

Po končanih referatih se je vršila živahna diskusija, v kateri je sodelovala večina delegatov.

Resolucija kovinarjev o prvomajskem tekmovanju

Na zasedanju plenuma centralne uprave Zveze delavcev in nameščencev kovinske industrije Jugoslavije, ki je bilo 10. in 11. februarja t. l. na Jesenicah, so bili sprejeti naslednji sklepi glede prvomajskega tekmovanja:

Prvomajsko tekmovanje je organiziral glavni odbor Enotnih sindikatov, odzivajoč se pozivu tovariša Tita, ki je pozval delovno ljudstvo mesta in vasi na tekmovanje in prostovoljno delo s ciljem, da bo leto 1946. leto odločilnih zmag v obnovi in izgraditvi našega od fašizma porušenega gospodarstva. Ker je kovinska industrija glavni steber našega gospodarstva, zato predstavljata obnova in izgraditev kovinske industrije v prvomajskem tekmovanju eno osnovnih in najvažnejših nalog.

Kovinski delavci so doslej vložili velike napore za našo gospodarsko zmago. Njihovo dosedanje junaško, požrtvovalno in vestno delo, ki je bilo izvršeno pod najtežjimi pogoji, je pokazalo njihovo visoko zavest in domoljubje. Samo v trimesečnem prostovoljnem delu v korist sklada za obnovo dežele po sklepih I. kongresa so kovinski delavci in nameščenci dali do 1. januarja t. l. po nepopolnih podatkih preko 10 milijonov dinarjev v denarju. Pri tem ni bilo upoštevano njihovo udarniško delo pri obnovi podjetij kovinske stroke in pri obnovi porušenih vasi.

Zveza kovinskih delavcev si mora v prvomajskem tekmovanju postaviti za osnovo cilj, preskrbeti najvažnejše kovinske izdelke našemu gospodarstvu. Za oživljenje našega gospodarstva je najnujnejše, da usposobimo hudo poškodovan promet, da postavimo porušene mostove, da obnovimo in izdelamo vagone, lokomotive in tirni material in da z izdelovanjem kmetijskih strojev, plugov in drugega kmetijskega orodja usposobimo naše kmetijstvo za večjo proizvodnjo.

Glede na te potrebe predlaga plenum Centralne uprave zveznim organizacijam, da organizirajo med posameznimi podjetji v najvažnejših proizvodih odnosno v najvažnejših strokah dela, in sicer:

1. za izdelavo mostov in vagonov med naslednjimi tovarnami vagonov in mostov: Jesenice, Kruševac, Slavonski Brod, Smederevska Palanka in Stavbna družba Maribor.

2. za izdelavo kmetijskih strojev in orodja med naslednjimi tovarnami: »Goljevac« Beograd, Osiješka livarna železa, »Sartid« Smederevo, »Vistad« Valjevo, »Železarna Muta«, Tovarna verig Lesce, K. Ahačič Tržič, Henrik Kiler Sv. Lovrenc in druga podjetja;

3. za proizvodnjo črnih kovinskih izdelkov med železarnami: Jesenice, Zenica, »Sartid«, Vareš, Guštanj, Štore, Caprag in Valjarna Zemun. Navadne tovarne lahko tekmujejo tudi glede ostalih proizvodov, ki jih izdelujejo. Tako more n. pr. Zenica tekmovati glede izdelave žebljev s tovarnami »Mustad« Karlovac, »Plamen« Kropa, »Fabeks« Novi Sad. Glede izdelave izdelkov za kanalizacijo in sličnih izdelkov pa lahko tekmuje Osiješka livarna železa z Metrolivarno v Mariboru.

4. V tekmovanje naj se poleg teh osnovnih industrijskih podjetij vključijo tudi vse ostale kovinske delavnice in ostala podjetja z osnovnim ciljem, da se uresniči in prekorači proizvajalni načrt podjetja, da se pospeši delo, zboljša kakovost blaga in popravi delovna organizacija.

Držeč se okvirnega načrta za prvomajsko tekmovanje glavnega odbora Enotnih sindikatov, poziva plenum vse organizacije zveze, vse kovinske delavce in nameščence: da organizirajo šestmesečno prvomajsko tekmovanje, ki naj se prične v kovinski industriji 1. marca t. l., da med tekmovanjem storijo vse, da se bo šestmesečni načrt proizvodnje izvršil v petih mesecih; da v vseh podjetjih kovinske stroke v času delovnega tekmovanja uvedejo prostovoljno delo pol ure dnevno v korist sklada za obnovo dežele.

V izvajanju gornjih sklepov morajo zvezne organizacije izpolniti naslednje pogoje:

1. obdržati in izboljšati morajo kakovost proizvodov ter doseči prihranek pri materialu in pri pogonski sili (koks, premog, električni tok);

2. zmanjšati stroške proizvodnje s povišanjem obstoječih norm;

3. storiti vse, da bo delovna disciplina na najvišji stopnji z najmanjšim številom izostankov in zakasnitev;

4. doseči najboljši uspeh v organizaciji dela, paziti na stroje in orodje, skrbeti za njihovo polno izkoriščanje in preiti pri delu od enega stroja na več strojev;

5. doseči najvišje število organiziranih in redno plačujočih članov zveze;

6. doseči največji uspeh na prosvetnem in telesno-vzgojnem področju in pri strokovnem usposabljanju kovinskih delavcev in nameščencev.

Da bo mogoče izvršiti zgoraj postavljene naloge prvomajskega tekmovanja, poziva plenum centralne uprave vse organizacije zveze, da zajamčijo potrebno delovno silo državnim podjetjem in podjetjem, ki imajo važne proizvajalne naloge. Plenum zahteva od zveznega ministrstva, da prvenstveno zajamči material in gorivo (koks) večjim državnim podjetjem in podjetjem, ki imajo važne proizvajalne naloge.

Da bi se udarnikom in zaslužnim delavcem v prvomajskem tekmovanju dalo potrebno priznanje, postavlja plenum izvršnemu odboru nalogo, da ustanovi prehodno zastavo Zveze kovinskih delavcev za najboljši delovni kolektiv v prvomajskem tekmovanju in da uvede pohvalna pisma za najboljše udarnike kovinske industrije.

Ko pristopa plenum k načrtni organizaciji prvomajskega tekmovanja, poziva tudi vse ostale delavce in delavke, zaposlene v delavnicah z manj važnimi proizvajalnimi nalogami in v malih delavnicah brez proizvajalnih nalog, da s prostovoljnim delom množično pomagajo pri obnovi zgradb, strojev in orodja državnih podjetij in ustanov in da množično pomagajo našim siromašnim kmetom pri popravilu kmetijskega orodja.

Ko plenum tolmači voljo in željo kovinskih delavcev in nameščencev in se odziva pozivu največjega kovinarja in največjega sinu narodov tovariša Tita, izraža prepričanje, da bodo kovinski delavci in nameščenci, mojstri in inženirji, svoj delovni in ustvarjalni zagon v prvomajskem tekmovanju še bolj dvignili, da bodo vložili največji napor in požrtvovanje in da bodo storili vse, da bo leto 1946. leto velikih zmag pri obnovi naše dežele.

Enoten nastop delavcev pri volitvah zaupnikov v Murski Soboti

Pred volitvami delavskih zaupnikov je delavstvo podjetij v Murski Soboti imelo mnogo sestankov in izbiralo najboljše kandidate. V vsakem podjetju posebej so pretehtali predlagane tovariše, obenem pa tudi razkrinkavali ljudi, ki so bili med okupacijo povezani s tujci, pa so se hoteli zdaj vriniti na odgovorna mesta. Tak primer se je dogodil v tovarni mesnih izdelkov, toda pravočasno so odkrili delavci namene vsiljivcev in jih izločili iz svoje srede. Uspeh se je kmalu pokazal in v sindikalni podružnici je postalo vse drugačno vzdušje. Ko je na dan volitev razglasil predsednik volivnega odbora, da je bila vložena samo ena lista, so jo delavci navdušeno pozdravili. Z izključitvijo reakcionarnih podpihovalcev je med delavstvom zavladala enotnost, ki se je najlepše izkazala s soglasnim sprejetjem izbranih delavskih zaupnikov.

Na slovesen način so izvršili volitve v obeh tovarnah perila. Pred volitvami so tudi tu poskušali nekateri razbijati enotnost delavstva, ki pa je pokazalo svojo voljo z dvigom produkcije. Tiste, ki so se najbolje izkazali pri delu, so predlagali za delavske zaupnike. S smotrno ureditvijo dela je namreč v zadnjem času posamezna šivilja v osmih urah sešila 30 moških spodnjih hlač, medtem ko so jih še pred nekaj meseci v istem času sešile 15. Tudi pri izdelavi srajc so šivilje dvignile produkcijo za 52%. Na predvečer volitev so delavke obeh tovarn priredile skupno proslavo v okviru Prešernovega tedna. Naslednji dan, na obletnico pesnikove smrti, pa so v svojih podjetjih potrdile kandidatke, ki so jih izbrale na prejšnjih sestankih in jih predložile na enotni listi.

Vanek

Društvo za kulturno sodelovanje Slovenije z ZSSR
priredi v sredo, dne 13. t. m., v mali dvorani kina Matice
predavanji:
O arheološkem raziskavanju v Sovjetski zvezi
in
O vzhodnih Slovanih na osnovi arheoloških dognanj
Predavala bosta profesorja moskovske univerze in sodelavca Akademije znanosti ZSSR
VLADISLAV RAVDONIKAS in PETER TRETJAKOV.
Začetek ob 8. uri zvečer.

Gledališka sekcija Društva za kulturno sodelovanje s Sovjetsko zvezo priredi danes 13. februarja ob 20.30 v dramskem gledališču predavanje profesorja Moskovske univerze Petra Bogatirjeva:

O problemih ljudskega gledališča

Vabljeni vsi! Vstopnice: sedeži 5 din, stojišča 1 din.

Z ZASEDANJA ORGANIZACIJE ZDRUŽENIH NARODOV

Manuilski ponovno zahteva ustanovitev posebne komisije, ki naj bi seznanila Združene narode z resničnim položajem v Indoneziji

Šef ukrajinske delegacije je poudaril demokratični značaj indonezijskega narodno-osvobodilnega gibanja

Moskva 12. febr. TASS poroča: V diskusiji o položaju v Indoneziji je šef ukrajinske delegacije **Dimitrij Manuilski** imel 9. februarja naslednji govor na sestanku Varnostnega sveta Združenih narodov:

»Ob samem začetku svojega govora bi rad opozoril na tri neovrgljiva dejstva iz diskusije o indonezijskem vprašanju.

Prvo neizpodbitno dejstvo je, da se vršijo na Javi operacije med britanskimi četami in Indonezijci ter da so britanske čete uporabile tanke, topništvo, letalstvo in drugo moderno orožje.

Drugič: Nihče ne demantira, da se japonske oborožene sile uporabljajo v boju proti Indonezijcem, ki branijo svoje pravice, da sami odločujejo o svoji usodi in določijo obliko svoje vlade.

Tretjič: Niti gospod Bevin niti nizozemski minister za zunanje zadeve van Kleffens nista postavila niti enega samega argumenta proti bistvu dejstev, ki jih je navedel zastopnik ukrajinske delegacije 7. februarja v svojem govoru pred Varnostnim svetom.

Ne moremo sprejeti kot argument ironične opazke gospoda ministra za zunanje zadeve Velike Britanije, da so navedena dejstva vzeta iz britanskega tiska. Na različen način je mogoče presojati tisk te ali druge dežele in moramo priznati, da lahko tisk samo na različne načine tolmači dejstva, toda tisk ne more prikriti dejstev, za katera ve ves svet.

Druga točka, v kateri se ukrajinska delegacija ter britanska in nizozemska delegacija ne strinjajo, je v tem: Ukrajinska delegacija ne more sprejeti nenavadnega tolmačenja britanske delegacije o nalogah, ki so jih imele in ki jih tudi sedaj imajo britanske čete v Indoneziji. Znano je, da je bila glavna naloga, ki so jo britanske čete prejele od zavezniškega poveljstva, ta, da izvedejo določbe o kapitulaciji japonskih oboroženih sil v Indoneziji in da jih razorožijo. Ali je britansko poveljstvo izvršilo to nalogo?

Ta naloga ni bila izvršena v toliko, v kolikor niso bile razorožene japonske oborožene sile, ampak so se uporabljale in se tudi sedaj uporabljajo v borbi proti indonezijskemu prebivalstvu. Torej je britanska stranka prekršila ta sporazum, ki je bil sklenjen o Indoneziji med zavezniki.

Britanska in nizozemska delegacija skušata sedaj obiti to glavno točko nesporazuma z ukrajinsko delegacijo in navajata različne argumente, predvsem pa poudarjata, da imajo britanske čete tudi nalogo, osvoboditi zavezniške vojne ujetnike v Indoneziji. Kakor je vsem znano, je število teh vojnih ujetnikov zelo majhno; osvoboditev teh ujetnikov po kapitulaciji japonskih oboroženih sil ni pomenila nobene težave. Pred menoj je zapisnik s seje poslanske zbornice obenem z govorom, ki ga je imel 11. decembra član parlamenta g. Platts Mills. Tega dne je Platts Mills izjavil:

»Pred dvema mesecema so bili osvobojeni vsi britanski vojni ujetniki. Pred šestimi tedni nam je bilo isto sporočeno. O tem je govoril minister brez listnice in isto je trdil tudi predsednik vlade. Isto sta ponovno izjavila vojni minister in minister za zunanje zadeve 30. novembra. Ta je dejal, da je bilo evakuiranih 2197 vojnih ujetnikov, medtem ko je 256 vojnih ujetnikov na lastno željo ostalo in pomagalo loviti japonske zločince. Očitno je, da naše tamkajšnje skupine nimajo naloge, osvoboditi vojnih zločincev.« Ta izjava Plattsa Millsa govori jasno in težko je, ne strinjati se z njegovimi zaključki. On trdi dalje, da imajo britanske čete nalogo, osvoboditi tudi 200.000 Evropcev, ki so zaprti po taboriščih.

Povsem razumljivo je, da bi nikomur nikdar na misel ne prišlo, da bi britanskim četam odrekal pravico, da čimprej osvobode osebe, ki so jih internirali Japonci, da jim nudijo ugodnosti za prevoz in da jih vrnejo v normalne življenjske pogoje.

Toda iz tega ne izhaja niti pravica niti obveznost britanskih vojaških oblastev, da se vmešavajo v notranjo borbo, ki se je razvila med prebivalstvom Indonezije in nizozemskimi kolonizatorji. Iz tega ne izhaja, da imajo britanske oblasti najmanjšo pravico za izdajanje ukazov o uporabi strelnega orožja proti Indonezijcem. Na to ni sovjetska vlada še nikdar in nikomur pristala, niti ne bo mogla pristati.

Pogostokrat se postavlja argument, da obstaja med Veliko Britanijo in Nizozemsko, kot njenim zaveznikom, sporazum, po katerem mora Velika Britanija nuditi vojaško pomoč Nizozemski. Vendar pa, v čem je bistvo te obveznosti? Ukrajinska delegacija ni tajila in tudi sedaj ne taji njenih obveznosti do Nizozemske, kadar gre za osvoboditev nizozemskih ali indonezijskih ozemelj japonskih osvajalcev, smatra pa, da so vse obveznosti, ki presegajo ta okvir in določajo, da Velika Britanija pomaga Nizozemcem v borbi proti Indonezijcem, nasprotna načelom ustanovne listine organizacije Združenih narodov, predvsem pa nasprotne čl. 1. te listine.

Če so pa obveznosti, ki jih je prevzela vlada Velike Britanije do Nizozemske, v nasprotju z ustanovno listino organizacije Združenih narodov, mora Varnostni svet uporabiti čl. 103. Ustanovne listine organizacije Združenih narodov, ki se glasi: »V primeru neskladnosti med obveznostmi članov organizacije Združenih narodov po tej ustanovni listini in njihovih obveznosti po katerem koli drugem mednarodnem sporazumu bodo njihove obveznosti po tej ustanovni listini merodajne.

Druga točka, v kateri se ločita britanska delegacija in ukrajinska delegacija, je v tem, da britanska delegacija pojasnjuje vojaške operacije britanskih čet proti Indonezijcem v potrebo samoobrambe. Gospod minister za zunanje zadeve Velike Britanije mi oporeka, da nisem v svoji izjavi nič omenil britanskih izgub v Indoneziji. Pripravljen sem popraviti to, kar sem izpregledal in naknadno bom navedel podatke o britanskih izgubah. V poslanski zbornici so bili objavljeni podatki o britanskih izgubah do 11. januarja, ki dosežejo 25.000 mrtvih, 52.000 ranjenih in 13.000 pogrešanih. Ne glede na to, da je število teh izgub razmeroma neznatno, lahko izrazimo samo obžalovanje, da je britansko poveljstvo s svojim nerazumljivim pošiljanjem britanskih čet v vojaške operacije proti prebivalstvu Indonezije povzročilo še nadaljnje izgube po končani vojni z nacistično Nemčijo in fašistično Japonsko.

Obžalujemo ta primer tudi zato, ker smo bili med vojno proti fašističnim barbarom tovariši po orožju z britanskimi vojaki in oficirji. Vemo, da je prijateljstvo med narodi, ki se je skovalo med vojno, trdno, gospod Bevin. Mi smo pokazali prijateljsko razpoloženje do britanskega ljudstva pri Stalingradu, toda to prijateljstvo nas ne ovira, da ne bi povedali resnice.

Pravičnost nas obvezuje izjaviti, da ima vojna v Indoneziji specifično enostranski značaj. Na eni strani so sodobno oborožene čete, medtem ko je na drugi strani bedno neoboroženo indonezijsko prebivalstvo, ki mora naravno pod takimi okoliščinami prenašati ogromne izgube. Umestno je, da navedem tu list, ki je enako prijateljsko razpoložen do ministra Bevina in do britanske vlade. To je »Daily Herald«, ki v svoji številki z dne 22. novembra piše tole: »Borbe v Surabaji se nadaljujejo, toda med našim vojnim plenom je samo nekaj lokov in določena množina strelic.« Seveda, ne želimo poenostavljati stvari in ne mislimo na to, da so Indonezijci oboroženi samo z loki in strelicami, toda samo dejstvo, da je bilo tako poročilo tiskano v laburističnem vladnem listu, dokazuje, kako neenake so sile obeh strank v tej vojni.«

O potrebi obrambe britanskih čet je minister za zunanje zadeve Velike Britanije gospod Bevin zaprosil ukrajinskega delegata, naj mu odkrito pove, kako bi ukrajinska vlada postopala v pogojih, ki so nastali v Indoneziji. Na to neposredno vprašanje je sledil tale odgovor:

»Vlada, k hoče vzpostaviti red, se mora truditi, da se izogne krvoprelitju. A krvoprelitju v Indoneziji se je bilo mogoče izogniti.

Znano je, da so bili po kapitulaciji japonskih čet v središču in na drugih mestih vzpostavljeni organi indonezijske nacionalne oblasti, ki so bili daleč od tega, da začnejo sovražnosti z britanskimi četami, in ki so želeli sodelovati z njimi po razorožitvi Japoncev in vzpostavitvi reda. Toda kaj se je dejansko zgodilo? Japonsko poveljstvo na Javi je zahtevalo od poveljnika zavezniških čet v jugovzhodni Aziji lorda Mounthattena nadaljnja navodila: Ali naj se prenese oblast na organe, ki jih je v Indoneziji postavilo prebivalstvo, ali naj dalje obdržijo oblast v svojih rokah vse dotlej, dokler ne pridejo britanske čete. Japonci so dobili navodila, naj nikomur ne izroče oblasti in naj do prihoda britanskih čet vzdržujejo red. Ta odgovor zavezniškega poveljstva jugovzhodne Azije pomeni dejansko, da je imelo več zaupanja v japonsko poveljstvo kot v novo ustanovljena indonezijska oblastva. Indonezijci, ki so tri in pol leta trpeli pod japonskim jarmom, so smatrali ta sklep za globoko razžaljenje in napad na njihovo nacionalno dostojanstvo. To je bil povod žalostnim dogodkom, ki so se nato odigrali.

Ali so Indonezijci iskali sodelovanja z zavezniškimi četami? Brez dvoma so. Če je potrebno to dokazati, smo v stanju, da navedemo mnogo dejstev in podatkov, ki prepričljivo dokazujejo, da so bila dokazovanja ukrajinske delegacije točna.

Ukrajinska delegacija ne more razumtei dejstva, da so krajevne britanske oblasti opustile priložnost, da sodelujejo z zastopniki ljudstva, ki je, kakor je sam nizozemski minister za zunanje zadeve gospod van Kleffens ugotovil, v preteklosti brez pomoči od zunaj sijajno vzdrževalo red v Indoneziji.

Gospod van Kleffens ni niti opazil, da je osebno dal pomemben argument, ki govori v prilog teze ukrajinske delegacije. V svojem govoru 7. februarja je dejal:

»Pred vojno so upravljali ta ozemlja Indonezijci in Nizozemci. Zato ni bilo treba niti čet niti oborožitve. Policija je zadostovala. Za ta ogromna ozemlja so zadostovale policijske sile, ki so štele 28.000 Indonezijcev in 1100 Nizozemcev.« Sedaj pa pravijo temu ljudstvu, ki je, kakor je sam van Kleffens priznal, tako dobro vzdrževalo red, da niso več potrebne njegove zasluge, a vzdrževanje reda se prepušča japonskim četam — včerajšnjim zatiralcem in osvajalcem. Povsem prirodno je, da je takšen sklep, ki nasprotuje sporazumu med zavezniki, mogel samo povzročiti dogodke, ki so se nato razvili.

Tretja točka nesporazuma med ukrajinsko delegacijo in britansko se tiče narave nacionalnega gibanja v Indoneziji. Namenoma sem se izogibal tega vprašanja; ker sta ga pa sprožila g. Bevin in g. van Kleffens, se bom ob njem pomudil, čeprav proti svoji volji. Ni dvoma, da je točno, da so japonski okupatorji mogli poskušati in da so poskušali regrutirati neke omahljive elemente med Indonezijci s tem, da so jih pritegnili z nacionalistično demagogijo. Ni izključeno, da so jih pustili v Indoneziji kot svoje agente. Vendar pa ni govora o teh elemnetih. Kvizlingi in agenti so lahko samo posamezniki, ne pa celi narodi. Ukrajinska delegacja je večkrat protestirala proti nepravilnim in škodljivim metodam, ki so se jih poslužili v nekih krajih Evrope, ko se je postopalo s sumljivimi elementi, ki so se z orožjem v roki borili proti Združenim narodom, včasih kot z novoizpreobrnjenimi »demokrati« in ko se jih je celo ščitilo pred odgovornostjo za zločine, ki so jih izvršili.

Ukrajinska delegacija nasprotuje temu, da bi se indonezijskemu ljudstvu podtikal fašizem. Kakor je znano, je fašizem arhi-reakcionarna struja, ki teži za tem, da v deželi razbije predstavniške organizacije in ustanove, da uniči osnovne pravice ljudstva, da vzpostavi režim nasilja in policijskega terorja itd. Če pa prečitamo eno izmed listin, ki so tukaj pred mano, namreč načrt ustave, ki so ga predlagali zastopniki indonezijskega prebivalstva, bomo videli, da želijo vzpostaviti v Indoneziji parlamentarno demokracijo, ki jo dosedaj niso imeli.

Po čl. 14 načrta ustave imajo vsi državljani enake državljanske in politične pravice, volivna pravica pa se priznava po zakonih ustave. Vsak državljan ima pravico do šolanja, da si izbere vero in pravico besede, združevanja, zborovanj in svobodo tiska. Po tej ustavi ima suvereno oblast ljudstvo, ki je izražena v Vrhovnem narodnem svetu.

Jasno je, da takšen načrt ustave nima nič skupnega s fašizmom. Mi pa moramo s precejšnjim začudenjem ugotoviti, da se je dežela, ki je hotela vzpostaviti tako ustavo, znašla v nepovoljnem položaju. Drugič: Fašizem je vedno zelo napadalen do drugih narodov. Vedno teži za tem, da bi zasužnjili sosedne narode, ali kakor je primer s hitlerjevsko Nemčijo, da bi zavladal vsemu svetu.

Nepotrebno je omeniti, da indonezijsko ljudstvo ne ogroža nikogar. Ne ogroža niti svojih sosedov in tem manj oddaljenih dežel. Edino, kar zahtevajo Indonezijci je, da bodo gospodarji v lastni deželi. Zgodovina nam daje dovolj primerov o tem, kako so v drugih deželah tisti, ki so bili neobveščeni o naravi tega gibanja ali bili sovražno razpoloženi do teh gibanj, često netočno tolmačili podobna nacionalna gibanja. To je privedlo do velikih napak, ki so jih narodi krvavo plačali.

Četrta točka, v kateri se ne strinjata ukrajinska delegacija in delegacija Velike Britanije, se tiče ustanovitve posebne komisije pri Varnostnem svetu, ki bi na licu mesta proučila položaj in bi ob podpori avtoritete Združenih narodov storila korake za vzpostavitev miru na tem področju Azije. Potreba po taki komisiji se vsiljuje zaradi različnih načinov tolmačenja, ki so prišli do izraza med diskusijo o indonezijskem vprašanju med britansko in nizozemsko delegacijo na eni in ukrajinsko delegacijo na drugi strani.

Posebej poudarjam, da bi ukrajinska delegacija želela dobiti obvestila o tej komisiji tudi zato, da ne bi več poslušali ugovorov gospoda ministra Bevina, da se med diskusijo o indonezijskem vprašanju poslužuje izključno britanskih virov. Ukrajinska delegacija ima celo mapo brzojavk od raznih indonezijskih nacionalnih organizacij, ki zahtevajo, da se preneha s prelivanjem krvi in da se ugodi težnjam indonezijskega ljudstva.

Organizacija Združenih narodov je mlada organizacija in je zato potrebno, da njena avtoriteta raste in da postane močna med vsemi narodi sveta, njen ugled pa bi v znatni meri padel, če bi dovolila, da ostanejo ti pozivi brez odgovorov in brez rezultatov.

Obveščeni smo o tem, da je britanska vlada že poslala tja gospoda Kerra. Vendar pa misli ukrajinska delegacija brez ozira na diplomatsko spretnost gospoda Kerra, da bi kolektivna avtoriteta Združenih narodov imela mnogo bolj pozitivno vlogo, kot jo more imeti samo en politik. Razen tega je znano tudi to, da se v Indoneziji vrši na licu mesta večje število takih pogajanj in da na žalost ta pogajanja niso privedla do potrebnih uspehov.

Končno bi se želel pomuditi ob formulaciji sklepov, ki jih je ukrajinska delegacija navedla v svoji glavni listini 7. februarja. Moram tako postopati z ozirom na to, da je po prečitani izjavi ukrajinske delegacije gospod Bevin dejal, da po vsem tem ne ve, kaj želi ukrajinska delegacija, in da ne ve, na kaj mora odgovoriti. Pazljivo sem prečital včerajšnji tisk in trdno sem prepričan, da je to razumel tudi sam gospod Bevin. Izjava gospoda Bevina pomeni bolj govorniški manever, ki je preračunan na to, da se izogne neposrednemu odgovoru na vprašanja, ki so mu postavljena.

Ponovil bom zaključke: Prvič: Ukrajinska delegacija smatra za nepravilno, da se britanske čete uporabljajo v borbi proti indonezijskemu nacionalnemu gibanju. Drugič: Ukrajinska delegacija smatra za nedopustno, da se uporabijo kakršne koli sovražne japonske oborožene sile proti indonezijskemu ljudstvu, ki brani svoje osnovne nacionalne pravice. Tretjič: Ukrajinska delegacija zahteva, da se osnovna načela ustanovne listine uporabijo v primeru Indonezijcev in da se jim prizna pravica vsakega naroda, da odločajo o svoji usodi in o obliki vlade, kakršno želijo.

Ukrajinska delegacija opozarja na to, da je ena izmed nalog Združenih narodov v tem, da se olajša razvoj odvisnih narodov v smeri samouprave in neodvisnosti. Končno zahteva ukrajinska delegacija, da Varnostni svet sestavi posebno komisijo, ki bo na licu mesta proučila položaj in vzpostavila mir v Indoneziji.«

Britanski in nizozemski delegat proti komisiji, ki naj bi jo poslala organizacija Združenih narodov v Indonezijo

Nizozemski delegat je priznal, da so Japonci nastopali proti Indonezijcem

London, 12. febr. Tass poroča: Na seji Varnostnega sveta 9. febr. so po določitvi dnevnega reda govorili Manuilski, Bevin in van Kleffens.

Britanski minister za zunanje zadeve **Bevin** je v svojem govoru trdil, da britanske in indijske čete na Javi niso izstrelile niti enega strela vse dotlej, dokler niso bile napadene.

Bevin je izjavil, da je general Mac Arthur postavil Britancem nalogo, da osvobodijo 250.000 oseb, ki so jih Japonci internirali v Indoneziji, ter rekel, da je admiral lord Mountbatten tedaj, »ko je bil ubit brigadni general Malaby, izdal Japoncem povelje, da vzdržujejo red«. Bevin je opozoril na britanske napore, da posredujejo med Nizozemci in Indonezijci. Bevin je nato rekel:

»Upam, da bo rezultat posvetovanj ustavni sporazum, ki bo uredil vprašanje v Indoneziji.« Bevin se je izrazil proti temu, da bi se v Indonezijo poslala komisija organizacije Združenih narodov.

Nizozemski predstavnik in minister za zunanje zadeve van Kleffens je izjavil, da imajo Britanci nalogo, da osvobodijo civilne osebe, ki so bile internirane v Indoneziji. Z ozirom na to ni nobenega vprašanja v zvezi s položajem v Indoneziji, ki bi ga moral obravnavati Varnostni svet. Dotaknil se je vprašanja o tem, da bi se poslala v Indonezijo komisija ter izjavil: »Ker je Bevin, kakor se zdi, proti temu, da bi se odposlala komisija, se v to vprašanje nočem še vnaprej poglabljali.« Minister je priznal, da so izkoristili japonske čete v borbi proti Indonezijcem. Odobril je akcije britanskih čet v Indoneziji in rekel, da se položaj, ki je nudil razlog za navzočnost britanskih čet v Indoneziji, ni spremenil. Upati je, da bo mogoče doseči rešitev indonezijskega vprašanja »v najkrajšem času«.

Po van Kleffensovem govoru je Varnostni svet sprejel predlog predsednika Varnostnega sveta Makina, da se obravnavanje vprašanja odloži do prihodnje seje.

Narodi vsega sveta zahtevajo, da demokratične države prekinejo vse stike s Francovim režimom

Jugoslovanski delegat Leontič je poudaril, da je Jugoslavija ponosna, ker je na tisoče jugoslovanskih borcev sodelovalo v borbi španskega naroda proti fašizmu

London, 12. febr. Posebni dopisnik TANJUG-a poroča iz Londona:

Že na konferenci v San Franciscu je bila sprejeta resolucija, da se odredbe Ustanovne listine organizacije Združenih narodov o sprejemu v članstvo »ne morejo nanašati na države, katerih režimi so bili ustanovljeni s pomočjo oboroženih sil držav, ki so se borile proti Združenim narodom, vse dotlej, dokler bodo ti režimi na oblasti.«

V smislu te resolucije kakor tudi v smislu sklepa potsdamske konference je panamska delegacija predložila Generalni skupščini organizacije Združenih narodov besedilo resolucije, ki pravi, »da »skupščina sprejema oba zgornja sklepa in da bo priporočila članom organizacije Združenih narodov, da v svojih bodočih odnosih s Španijo upoštevajo te sklepe.«

Prvi je govoril delegat Paname **Roberto Jimmenes,** ki je v krajšem govoru obrazložil besedilo predložene resolucije.

Za njim je govoril

francoski minister za zunanje zadeve Georges Bidault,

ki je rekel:

»V imenu francoske delegacije podpiram ta predlog. Imel sem že priliko izjaviti, da odsotnost nobenega izmed narodov, ki še niso v vrstah organizacije Združenih narodov, ni Francije toliko, tako globoko in grenko razžalostila kakor odsotnost našega soseda in našega prijatelja — španskega naroda. Prepričani smo, da bomo nekega dne, in to kmalu, srečali španski narod na poti demokracije.«

Daljši in prisrčen govor je imel

češkoslovaški delegat Ivo Duhaček,

ki je med drugim rekel:

»Združeni narodi so se sestali v Londonu, da postavijo demokratičen in pravičen temelj svetovnemu miru. Mi gradimo svetovni mir brez nacistične in fašistične mâre. Vendar pada na naše delo tudi neka senca — Francov režim, ki ni nič drugega kakor tvorba dveh zločincev, Hitlerja in Mussolinija. Brez osi se Francov režim ne bi mogel obdržati.

Danes v Nürnbergu razpravljajo proti vojnim zločincem. Med njimi je tudi Hermann Göring. Gospodje, prosim vas, da se spomnite, da so bili prvi Göringovi zločini izvršeni na tleh Španije. Ta Göringov zločin je Guernica. Zločinsko bombardiranje Guernice je našlo svoje nadaljevanje v bombardiranju Anglije, Francije, Češkoslovaške in drugih dežel.

Češkoslovaško ljudstvo je v poslednjih tednih na številnih zborovanjih in manifestacijah protestiralo proti Francovemu režimu ter proti obsodbi španske demokracije. Ko so se borili za Madrid, smo videli, da se tamkaj borijo tudi za Prago.

Tri velike sile so v Potsdamu popolnoma jasno izjavile, da Francova Španija po svojem poreklu, po svoji naravi in po svoji ozki povezanosti z napadalskimi državami ne more nikoli postati član organizacije Združenih narodov. Toda, ako organizacija Združenih narodov ne more imeti nobenih odnosov s Francovo Španijo, potem je potrebno iz tega posneti ustrezajoče zaključke. Nemogoče je, da bi države, članice organizacije, imele dve različni politiki nasproti Španiji: eno odločno skupno politiko in eno popolnoma drugačno posebno politiko.

Proti Francu, ki danes predstavlja samo dediščino dobe, ko so bile demokracije slabe, nacisti pa izredno močni, moramo imeti samo eno sredstvo: španske republikance, s katerimi morajo člani Združenih narodov sedaj vzpostaviti odnose.

Češkoslovaška, ki je bila prva država v Evropi, ki je priznala de iure špansko republiko ob njenem rojstvu, je srečna, da se lahko pridruži resoluciji, ki jo je predložila Panama. Upamo, da bo ta resolucija — ki od Združenih narodov zahteva, da v odnosih s Španijo delajo v soglasju s sklepi potsdamske konference — ne samo soglasno sprejeta, ampak da bodo vsi člani te organizacije iz tega povzeli ustrezajoče zaključke.«

Za češkoslovaškim delegatom so govorili delegati Mehike, Urugvaja, Norveške in Venezuele, ki so izrazili polno podporo resoluciji glede stališča do Španije, nakar je dobil besedo

delegat beloruske SSR Kiseljev,

ki je med drugim rekel:

»Španskega vprašanja ni mogoče obravnavati, ne da bi se pritegnila resna pozornost resničnih borcev za svobodo in demokracijo. Spominjajte se okoliščin, pod katerimi je prišla falanga na oblast v Španiji. Španska demokracija je bila premagana z oboroženimi silami fašistične Italije in nacistične Nemčije. To je bil resničen primer oborožene inozemske intervencije. Francova Španija je podpirala napadalce od prvega do zadnjega dne vojne. Njena gospodarska proizvodnja je bila v celoti postavljena v službo nemškega vojnega stroja. Španska pristanišča so služila za oporišča nemškim podmornicam, ki so operirale v Sredozemlju in na Atlantiku in ki so potopile veliko število zavezniških ladij. Vi prav tako veste, da so oborožene španske sile pod imenom »Sinja divizija« aktivno sodelovale na vzhodnem bojišču.

Beloruska delegacija smatra za nujno potrebno, da potrdi izjavo, ki je bila dana na konferenci v San Franciscu, da je Francova Španija v vojnem stanju z beloruskim narodom, ki je član organizacije Združenih narodov. Fašisti »Sinje divizije« so se pokoravali navodilom, ki so jih dobivali iz Madrida in zvesto služili Hitlerju ter se niso obotavljali pred nobenim nasiljem, pred nobenim zločinom nasproti mojemu narodu. Ti ljudje so rušili beloruska mesta požigali naše vasi, pobijali otroke pred očmi staršev, matere in očete pred očmi njihovih otrok.

Smrt tisočev predstavnikov španskih demokratov, môra fašističnih morilcev in grozote krvavega terorja v Španiji, teptanje pravice in nezakonitost, vse to je v protislovju z velikimi načeli, ki so jih proglasili Združeni narodi. Narodi vsega sveta zahtevajo v imenu mednarodne varnosti in pravičnosti, da demokratične države podvzamejo korake glede vprašanja Francove vlade. V tem znamenju se je razvilo široko gibanje po raznih državah Evrope, v Združenih državah Amerike in v vseh državah Latinske Amerike. Naša sveta dolžnost je, da storimo vse, kar je mogoče, da se utrdi zmaga nad fašizmom, gre za to, da Francov režim, ki je izšel iz nasilja nad španskim narodom, ne more izkoriščati, ne more uživati nobene podpore vlad-članic Združenih narodov.«

V imenu britanske delegacije je govoril **Noel Baker,** ki je izjavil, da britanski narod upa, da bo v kratkem v Španiji lahko videl demokratično vlado.

Nato je dobil besedo

jugoslovanski poslanik v Londonu dr. Ljubo Leontić,

ki je poudaril, da jugoslovanska delegacija toplo pozdravlja in podpira resolucijo o Španiji in da je ponosna, da je na tisoče jugoslovanskih borcev sodelovalo v veliki borbi španskega naroda proti fašizmu in reakciji.

Po končani diskusiji je bilo glasovanje, nakar je predsednik Spaak sporočil, da je bila predložena resolucija o Španiji sprejeta s 46 glasovi, en predstavnik se je vzdržal glasovanja, štirje predstavniki pa so bili odsotni.

Dokument o udeležbi Sovjetske zveze v vojni proti Japonski

Moskva, 12. febr. (Tass) »Izvestija« pišejo v uvodniku z naslovom »Vzpostavitev zgodovinskih pravic ZSSR na Daljnem vzhodu«:

Danes objavljamo dokument velikega mednarodnega pomena: sporazum o udeležbi Sovjetske zveze v vojni proti Japonski, ki so ga točno pred enim letom na Krimski konferenci podpisali voditelji ZSSR, Združenih držav Amerike in Velike Britanije. Iz lahko umljivih vojaških razlogov svoječasno nismo mogli objaviti sporazuma z dne 11. februarja 1945.

Sedaj je vojna končana, ti razlogi so izgubili svojo veljavnost in dokument je bil predan javnosti. Sovjetska zveza je — zvesta svoji zavezniški dolžnosti in v želji, da se čimprej omogoči svetovni mir in prežeta z življenjskimi interesi varnosti — 11. februarja preteklega leta pristala na vstop v vojno proti Japonski dva ali tri mesece po kapitulaciji Nemčije in po koncu vojne v Evropi.

Sporazum voditeljev treh velesil o udeležbi Sovjetske zveze v vojni proti Japonski je določal gotove pogoje, potrebne za zagotovitev miru in varnosti na Pacifiku. Dokaz o aplikaciji sporazuma z dne 11. februarja je, da je sovjetska država stopila v vojno proti Japonski točno na določeni dan po kapitulaciji Nemčije in zaključku vojaških operacij v Evropi. Komaj en mesec po vstopu Sovjetske zveze v vojno na Daljnem vzhodu je bilo niponsko žarišče svetovnega fašizma in svetovnega napadalstva uničeno.

Vojaške operacije Sovjetske zveze so pospešile poraz Japonske in skrajšale vojno na Daljnem vzhodu. Rdeča armada je pod vodstvom generalisima Stalina oprala čast naše države, ki jo je omadeževal začasni poraz v letu 1904. Naše pravice glede Južnega Sahalina, Porta Daljni in Port Arthurja so popolnoma uveljavljene. Vprašanje o skupnem izkoriščanju Čangčunške železniške proge (tako imenovane vzhodnokitajske železnice) je rešeno.

Sovjetsko-kitajska pogajanja, ki so se vodila v Moskvi, je zaključil sporazum med ZSSR in Kitajsko o vseh problemih, ki se tičejo teh dveh držav. Sovjetski vojaki stojijo trdno na Kurilskih otokih. Japonci so spremenili Kurilske otoke in južni del Sahalina v operacijsko bazo proti sovjetskemu Daljnemu vzhodu in v barikado, ki je ločila ZSSR od Pacifika.

Stalinska vojaška umetnost in stalinska diplomacija sta spremenili Kurilske otoke in južni del Sahalina v predstražo našega obrambnega sistema na Vzhodu proti možni ponovitvi japonske agresije. V zadnjih tednih je bilo storjenih nekaj poskusov, da bi se zasejal dvom o neovržni pravici Sovjetske zveze do Kurilskih otokov, kjer so se pogumni Rusi naselili že v osemnajstem stoletju.

Gotovi ljudje so nanenoma širili verzijo, po kateri naj bi krimski sporazum predvideval le začasno zasedbo Kurilskih otokov po Sovjetski zvezi. Objavljeni sporazum z dne 11. februarja 1945 je naredil konec vsem lažnim govoricam v zvezi s tem vprašanjem..

Ob obletnici podpisa sporazuma o udeležbi Sovjetske zveze v vojni proti Japonski lahko ves svet ponovno ugotovi, s kakšno vestnostjo in točnostjo ZSSR izpolnjuje sklenjene pogodbe. Strogo in nepopustljivo izvajanje določb, ki so ugotovljene v sklenjenih pogodbah, je krepka podlaga za izgradnjo trdnega in trajnega miru.

Nova albanska ustava odpravlja imperialistične koncesije in gospodarsko odvisnost od inozemstva

Tirana, 12. febr. Albanska brzojavna agencija poroča:

List »Baskimi« prinaša uvodnik z naslovom »S tem, da brani ustava pridobitve narodno osvobodilnega boja, brani tudi neodvisnost,« in piše med drugim:

Po zaslugi te ustave je usoda našega naroda v ljudskih rokah, ker je ljudstvo oni činitelj, na katerega se naslanja ustava. Ustava brani neodvisnost prav zato, ker brani vse politične, gospodarske in socialne spremembe. To je: ona brani pridobitve, ki so bile dosežene v narodno osvobodilnem boju in v obdobju obnove dežele.

Protiljudske klike, ki so dovedle neodvisnost naše države v nevarnost, so poražene. Ustava priznava to prvo zmago ljudstva. S tem, da določa ustava podržavljenje rudnikov, bank itd. kakor tudi nadzorstvo nad privatno imovino in zunanjo trgovino, ukinja koncesije imperialistom in gospodarsko odvisnost od inozemstva.

Vse te zmage so bile dosežene in jih bo mogoče ohraniti po zaslugi ljudstva, ki je sedaj na oblasti. Vendar pa nas te zmage ne smejo omamiti.

Vsak imperialističen poskus, pa naj si bo na zunaj kakor koli pobarvan, bo naletel na odpor ljudstva, ki ima sedaj v rokah oblast in svojo vojsko, ki se je rodila in utrdila v boju proti imperialistom.

Tednik »Siptari«, glasilo zveze albanskih protifašističnih žen komentira v članku »Pot nove Albanije« načrt ustave albanske ljudske republike. V članku je med drugim rečeno:

Načrt ustave jamči pravico, ki si jo je naše ljudstvo priborilo v boju za svobodo. Ljudstvo voli z neposrednimi in svobodnimi volitvami vse organe oblasti od najmanjše krajevne zveze do narodne skupščine. Ljudstvo nadzira delovanje svojih predstavnikov in jim lahko tudi odvzame to pravico, če ne delajo v njegovem interesu in v interesu ljudske republike. Ljudska oblast je veliko poroštvo za politično in gospodarsko neodvisnost naše dežele.

Ta načrt je eden najnaprednejših in bo omogočil našemu narodu stalni napredek in boljše življenje. Naše delo, ki se opira na državni načrt, bo uničilo sovražnike tega načrta, to je sovražnike ljudstva.

Uspešno izvajanje agrarne reforme v Albaniji

Tirana, 12. febr. ATA poroča, da v vsej Albaniji uspešno izvajajo agrarno reformo.

Na področju Elbasana, Tirane, Drača, Skadra in Džinokastra je dobilo 2790 kmetov z družinami zemljo. Na področju Fijera in Lušnja je dobilo 2790 kmetov z družinami v 110 vaseh 55.770 ha zemlje.

„Pravda" razkriva motive protisovjetske kampanje reakcionarnih švedskih krogov

Moskva, 12. febr. Tass poroča: Demidov piše v »Pravdi«:

»Že dva meseca se na Švedskem vodi kampanja proti Sovjetski zvezi. Ta kampanja se je pričela ob koncu novembra preteklega leta in se je nadaljevala vse do danes. Ko bi se morali vrniti v Sovjetsko zvezo bivši nemški vojni interniranci na Švedskem, ki so poizkušali izogniti se predaji s tem, da so zbežali iz sovjetskega zasedbenega območja, je en del švedske javnosti izkoristil to dejstvo kot izgovor za ustvaritev reakcionarnega profašističnega razpoloženja. Povratek internirancev je bil nujen zaradi obveznosti, ki jih je lanskega junija sprejela bivša švedska vlada. Ni se potrebno čuditi histeričnim izpadom švedskega reakcionarnega tiska in švedski desničarski organizaciji, ker je znano, da na Švedskem še vedno obstojajo fašistična gnezda. Toda tej kampanji se sedaj pridružujejo politične stranke, katerih prvaki so bili člani koalicijske vlade in ki so prevzeli svoj delež odgovornosti pri sklepu, ki ga je ta vlada odobrila.

Kakšno je ozadje vseh teh kampanj laži in klevet, ki se vodijo proti Sovjetski zvezi? Švedska reakcija smatra za nesprejemljivo prijateljsko ali vsaj pomirljivo zunanjo politiko do Sovjetske zveze. Miroljubna Evropa je tuja mentaliteti te gospode, ki bi želeli narediti iz Švedske žarišče mednarodnih nemirov.

Vprašanje prebivalcev »baltiških držav« je samo izgovor. Gotovo je, da bi vlada lahko odločno onemogočila to gnusno kampanjo. Večina švedskega naroda si je popolnoma v svesti glede značaja teh reakcionarnih kričačev. Protisovjetska kampanja, ki jo izvaja velik del švedskega buržuaznega tiska, kaže, kje je gnezdo reakcije. Švedska pripada onemu majhnemu številu evropskih držav, v katerih ni bila izvedena čistka državnega aparata in kjer so ostale vse protihitlerjevske organizacije v bistvu isto, kar so bile.

Pred kratkim je bila na Švedskem ugotovljena vloga, ki jo je igral hitlerjevski agent Polson. Hitlerjevski listi še vnaprej izhajajo, kot da se ni prav nič zgodilo. Polson je svoboden. Povečana skrivnost švedske reakcije kaže, da vse te skupine in organizacije smatrajo, da je prišel ugoden trenutek, da se prične ofenziva proti demokraciji. Vsako svojo potezo proti Sovjetski zvezi prikrivajo s tem, da ugotavljajo svoje »prijateljsko stališče« do Sovjetske zveze. Toda ta postopek ne bo nikogar privedel v zmoto.«

Češkoslovaški tisk pozdravlja Stalinov govor

Praga, 12. febr. Tass poroča: Praški listi so na vidnem mestu objavili podroben izvleček govora, ki ga je imel Stalin pred volivci moskovskega volivnega okrožja.

Listi navajajo številke, ki karakterizirajo močan polet sovjetskega gospodarstva, ki predstavlja silo in moč Sovjetske zveze.

Centralno glasilo češkoslovaških sindikatov »Prave« je objavilo Stalinov govor pod vilikim naslovom »ZSSR — naše upanje in naše varstvo«.

Listi so prav tako objavili članke in dopise iz Moskve, ki govorijo o ogromnem poletu patriotizma v ZSSR v zvezi z volitvami za Vrhovni sovjet ZSSR.

Višinski priredil večerjo na čast britanski delegaciji

London, 12. febr. Tass poroča: Dne 9. februarja je priredil Višinski v sovjetskem veleposlaništvu v Londonu večerjo na čast britanski delegaciji na zasedanju Generalne skupščine organizacije Združenih narodov.

Večerje so se udeležili predsednik vlade in šef britanske delegacije Attlee, minister za zunanje zadeve Velike Britanije Bevin, lord kancelar Jowit, vrhovni tožilec Shawcress, minister za prosveto Ellen Wilkinson, stalni predstavnik Velike Britanije v Varnostnem svetu Alexander Cadogan in minister brez listnice Noel Baker. S sovjetske strani so bili navzoči vsi člani sovjetske delegacije.

OBVESTILA

OPOZORILO

vsem starim in onemoglim delavcem in nameščencem, ki še ne prejemajo starostne ali onemoglostne podpore

Ministrstvo za socialno politiko FLRJ je izdalo pravilnik o podeljevanju pokojnin starim in onemoglim delavcem in nameščencem iz sredstev Osrednjega zavoda za socialno zavarovanje.

Po določilih tega pravilnika morejo dobiti pokojnino oni delavci, ki je zaradi odlaganja neizvedenega zavarovanja za onemoglost, starost in smrt niso mogli dobiti.

Pokojnina za onemoglost se prizna tistim, ki so onemogli v smislu predpisov v onemoglosti v socialnem zavarovanju, če so bili po 1. juliju 1925. zavarovani za bolezen najmanj 260 tednov pri kateri koli ustanovi obveznega socialnega zavarovanja.

Pokojnina za starost pa se prizna moškim osebam, ki so dovršile 65 let starosti, ženskim osebam pa že po dopolnjenem 60. letu starosti, če so bile po 1. juliju 1925 najmanj 520 tednov zavarovane za bolezen. Pokojnina pa se sme priznati samo, če nimajo stalnega dohodka v enakem ali višjem znesku od minimalne pokojnine za onemoglost oziroma za starost.

Onemoglostna pokojnina znaša din 700, starostna din 900, pokojnina za vdove din 450, za vsakega otroka pa po din 175 mesečno.

Četudi bi izpolnjevali gori navedene pogoje, to je zavarovano dobo, predpisano starost ali bili onemogli, pa ne morejo dobiti pokojnine iz teh sredstev:

1. tisti, ki so bili s sodno obsodbo obsojeni na izgubo narodne časti;
2. tisti, ki so izgubili aktivno in pasivno volivno pravico;
3. tisti, ki so bili v času okupacije pod orožjem v službi okupatorjev ali njihovih pomagačev, pa se niso pridružili narodnoosvobodilni borbi in te borbe tudi na kak drug način niso podpirali;
4. tisti, ki so bili organizatorji, funkcionarji in aktivni člani v kvislinških organizacijah ter posamezni, ki so se zaznamovali s takim delom, razen tistih, ki dokažejo, da so samo navidezno sodelovali v teh organizacijah, da bi škodovali okupatorjem in njihovim pomagačem in ki so se kasneje pridružili narodno osvobodilni borbi ali pa so jo z delom podpirali.

Za pravico do pokojnine se zahteva za onemoglostno rento 260 tednov, za starostno rento pa 520 tednov bolniškega zavarovanja. Vendar pa se v čas tega zavarovanja vračuna tudi čas uživanja bolniških dajatev, čas aktivne udeležbe v NOV, POJ in JA, kakor tudi čas, prebit v ujetništvu, internaciji, konfinaciji, deportaciji, na prisilnem delu v izbeglištvu in podobno.

Pokojnine se bodo priznavale od 1. januarja 1946 dalje, prijave pa je predložiti najkasneje do 31. julija 1947.

Gornjim določilom pa dodajamo še sledeča navodila in pojasnila.

Dajatve po tem pravilniku morejo dobiti osebe, ki doslej še niso izpolnile predpisane čakalne dobe (staža) za pokojnino, iz zakonitega zavarovanja za onemoglost, starost in smrt zato, ker se je pokojninsko zavarovanje delavcev začelo izvajati šele od 1. 9. 1937. dalje in so prej onemogli, praden so dosegli najkrajšo čakalno dobo. Te dajatve pa morejo dobiti tudi oni **rudarski delavci**, ki niso bili pokojninsko zavarovani (manjpravni člani) ali pa so sicer bili pokojninsko zavarovani, vendar niso dosegli predpisane čakalne dobe po predpisih za upokojitev rudarskih delavcev in ravno tako tudi **železniški delavci**, če zaradi onemoglosti ali starosti niso mogli doseči predpisane čakalne dobe za pokojnino po predpisih o upokojitvi železniških delavcev.

Dobo zaposlitve morejo dokazati z **delavsko knjižico, službenimi spričevali, delodajalčevimi potrdili in končno tudi s potrdilom zanesljivih oseb, ki vedo točno če, kje in koliko časa je bil zaposlen oni, ki računa na to pokojnino.** V primeru, ko oni, ki se je za pokojnino prijavil o delni ali celotni svoji zaposlitvi nima nobenih pismenih dokazil in se izkaže tudi, da ni več delodajalca, ki bi mogel potrditi zaposlitev, tedaj **bo moral vsaj z dvema pričama na pristojni podružnici ali pri krajevnem ljudskem odboru dokazati napovedano zaposlitev.** Tako izjava morata podati dve priči, ki po lastni vednosti vesta, da je bil prosilec za rento zaposlen in ki vesta tudi dobo te zaposlitve. Ne bo zadoščala zato izjava priče, češ, da iz pripovedovanja drugih ve, da je bil oni, ki zahteva rento, toliko in toliko časa zaposlen. Priče nosijo za svojo izjavo seveda polno in materialno kazensko odgovornost.

Za onega prosilca, ki zaradi bolezni ali drugačnih zadržkov ne bi mogel priti do podružnice ali poslovalnice Federalnega zavoda, bo zbral podatke krajevni ljudski odbor ali pa sindikalna organizacija. Zaposlitev se more dokazati tudi s podatki o članstvu v sindikalnih organizacijah.

Vsa potrdila za te pokojnine so prosta vseh taks.

Zaradi jasnosti se dodaja, da se v čakalno dobo 260 oziroma 520 tednov računa tudi doba zakonitega zavarovanja za onemoglost, starost in smrt torej tudi zaposlitev v dobi od 1. 9. 1937 dalje.

Onemoglost ugotavlja zdravnik, zahtevano starost pa je dokazati s kakršnimi koli dokumenti o rojstvu.

Kdor smatra, da je upravičen do pokojnine po tem pravilniku, naj pošlje prijavo podružnici Federalnega zavoda za socialno zavarovanje, v katerem področju je bil zadnjikrat zaposlen, železniški delavci pa oblastni upravi bolniškega fonda državnega prometnega osebja.

Pokojnine bo priznaval Osrednji zavod za socialno zavarovanje v Zagrebu.

Federalni zavod za socialno zavarovanje v Sloveniji, Ljubljana

* * *

MINISTRSTVO ZA SOCIALNO POLITIKO

ljudske republike Slovenije poroča:

Po odredbi predsedništva ministrskega sveta FLRJ se delavcem na celem področju Federativne ljudske republike Jugoslavije izplačuje normalna mezda za dneva 29. november 1945 in 1. januar 1946, čeprav na ta dneva niso delali.

ODLOČBA

Urada za cene pri Predsedstvu NVS o cenah za jajca

Urad za cene pri Predsedstvu NVS po predlogu ministrstva za trgovino in preskrbo in ministrstva za kmetijstvo NVS določa sledeče najvišje cene za jajca domačega izvora:

odkupna cena pri rejcu din 3.— za kos
cena v prodaji na drobno din 4.— za kos

Jajca morajo biti sveža in nepokvarjena, kakovosti, ki je v prometu običajna.

Odkupna cena velja za rejca franko na domu, v prodaji na drobno franko prodajalnica razpečevalca na drobno. V cenah so vključene vse javne dajatve in so kakršnikoli pribitki nedopustni.

Cene v prodaji na drobno morajo biti razvidne iz cenika, izvešenega v prodajalni na vidnem mestu.

Prekoračenje cen je kaznivo po zakonu o zatiranju nedopustne špekulacije in gospodarske sabotaže z dne 24. 4. 1945 (Uradni list DFJ št. 241 (26-1945).

OBVESTILO

Mestni ljudski odbor za okrožno mesto Ljubljana, oddelek za notranjo upravo, obvešča vse tuje državljane, ki prebivajo na območju okrožnega mesta Ljubljane in ki so vložili prošnje za bivanje v Ljubljani, da se bodo od 15. t. m. dalje izdajale tujim državljanom dovolilnice za bivanje v Ljubljani. Zato se pozivajo tuji državljani, da se v roku 10 dni po objavi tega obvestila zglase na prijavnem uradu za inozemce na Bleiweisovi c. 22 (pritličje, soba št. 5) in prinesó s seboj potrdilo o zaposlitvi ali šolanju.

Dnevne vesti

Ljudska univerza za četrt Moste. Danes ob 8. uri zvečer se vrši v kino dvorani v Mostah predavanje o temi: Naša ljudska oblast in odnos do nje. Vabimo na polnoštevilno udeležbo.

Bolničarji — bolničarke! Vse bolničarje in bolničarke RK pozivamo, da se v četrtek 14. t. m. ob 20. uri udeleže sestanka na poljanski gimnaziji. S seboj naj prinesejo izpolnjene vprašalne pole. Kdor se tega sestanka ne udeleži in ne odda vprašalne pole, ne bo prejel legitimacije.

Tržaška filharmonija bo koncertirala z novim sporedom v ponedeljek, dne 18. februarja ob 20. uri v veliki unionski dvorani. Spored bo naslednji: Weber: Oberon, uvertura, Haydn: Koncert za violončelo in orkester, solist D. Barzano in v drugem delu koncerta Čajkovski simfonija št. 5. Dirigent Jakov Cipci. Vstopnice od jutri zjutraj dalje v knjigarni Glasbene matice.

Zveza uslužbencev gospodarsko-upravnih in tehničnih ustanov, podružnica ministrstva za industrijo in rudarstvo v Ljubljani je poslala ministrstvu za socialno politiko za socialne namene znesek 20.005.50 din. Ministrstvo za socialno politiko se podružnici zahvaljuje. Delavci in nameščenci ostalih ustanov, posnemajte jo!

Čebelarske podružnice! Pošljite takoj Čebelarski zadrugi v Ljubljani spiske onih članov, ki njihove čebele **resnično** potrebujejo hrane. Navedite običajne podatke! Sladkor je denaturiran. Zadruga ga oddaja **samo** podružnicam. Plačati ga je treba takoj.

Šolstvo

Opozarjamo na množični sestanek vseh slušateljev in gojencev Glasbene akademije, ki bo v sredo 13. II. ob 5. uri popoldne v mali filharmonični dvorani. Udeležba obvezna!

PRESKRBA

DELITEV KRVAVIC

Potrošniki okrožnega mesta Ljubljane, ki so upravičeni prejemati meso, bodo prejeli pri svojih stalnih mesarjih na odrezek »B I—13« ali »B III—33« osnovne živilske nakaznice, izdane od MLO — odsek za preskrbo, Ljubljana po 15 dkg krvavic.

Potrošniki, ki prejemajo meso pri mesarjih od črke K do vključno črke M, prejmejo krvavice pri teh mesarjih v četrtek 14. t. m. od 7—11 ure.

Istočasno deli krvavice tudi mesar Jesih Anton iz Novih Jarš.

Mesarji naj dvignejo krvavice v skladišču Navoda pri Slamiču na Gosposvetski c. 6 v sredo 13. t. m. od 14—16 ure.

Prodajna cena krvavicam je din 27 za kg.

Ostali potrošniki bodo prejeli krvavice v prihodnjih dneh.

Obračunavanje odrezkov bo javljeno naknadno.

Trgovci in peki morajo oddati obračune in odrezke živ. nakaznic za LD in TD iz meseca januarja t. l. brezpogojno dne 14. t. m. od 8—13 ure v kontrolnem odseku, odd. za trgovino in preskrbo MLO v Wolfovi ul. 1-I., v kolikor tega doslej še niso storili.

Odrezki morajo biti v zapečatenih vrečicah in tako priloženi obračunom.

*

VAŽEN SESTANEK V LJUBLJANI

Sestanek vseh uličnih (blokovnih) odborov vseh deset mestnih četrti, kakor tudi krajevnih ljudskih odborov Kozarje—Polsmreka in Vrhovci, se bo vršil v četrtek, **dne 14. t. m. ob pol 8. uri zvečer v telovadnici srednje tehnične šole, vhod iz Aškerčeve ceste (glavni vhod).**

Sestanka se morajo obvezno udeležiti od vsakega uličnega krajevnega odbora vsaj ulični sekretar in poverjenik odnosno njih namestnika.

Na sestanku se bo razpravljalo o važnih spremembah poslovanja glede določitve in razdeljevanja prednostnih in navadnih osnovnih živilskih nakaznic, dodatnih živilskih nakaznic za otroke ter za delavce, zaposlene pri težkem odnosno lahkem delu.

SLOVENSKO NARODNO

GLEDALIŠČE

V LJUBLJANI

Drama

Sreda, 13. februarja ob 15. uri: P. Golia: »Triglavska bajka«. Zaključena predstava za dijaštvo gimnazije v Št. Vidu. Ob 18. uri: P. Golia: **Triglavska bajka«.** Zaključena predstava za pionirje.

Četrtek, 14. februarja ob 20. uri: V. Župan: »Rojstvo v nevihti«. Red Četrtek.

Petek, 15. februarja ob 20. uri: Molière-Vidmar: »Šola za žene«. Sindikalni abonma. Red SD.

Sobota, 16. februarja ob 20. uri: Nušič: »Pokojnik«. Sindikalna gled. sobota. Red SB.

Opera:

Sreda, 13. februarja ob 19.30 uri: A. Dvořak: Slovanski plesi. Baletni večer. Red Sreda.

Petek, 15. februarja ob 19.30 uri: I. večer sodobne slovenske opere. Sindikalni abonma. Red SC.

V MARIBORU

Sreda, 13. februarja ob 19. uri: Leonov: »Vdor«. Predstava za Sindikate.

Četrtek, 14. februarja: Zaprto. (Gostovanje v Rušah. Linhart: »Veseli dan ali Matiček se ženi«).

Petek, 15. februarja ob 16. uri: Nušič: »Sumljiva oseba«. Predstava za ZMS. Ob 20. uri: Smetana: »**Prodana nevesta**«. Gostujeta Jože Gostič in Anton Orel. Izven.

Sobota, 16. februarja ob 20. uri: Leonov: »Vdor«. Predstava za Sindikate.

Nedelja, 17. februarja ob 15. uri: Linhart: »Veseli dan ali Matiček se ženi«. 25. uprizoritev. Znižane cene. Izven. Ob 20. uri: Smetana: »**Prodana nevesta**«. Gostujeta Jože Gostič in Anton Orel. Izven.

V KRANJU

Sreda, 13. februarja ob 20. uri: Arx-Albrecht: »**Izdaja pri Novari**«. Izven. Slavnostna predstava ob desetletnici oderskega udejstvovanja režiserja Petra Malca.

Četrtek, 14. februarja ob 20. uri: Arx-Albrecht: »Izdaja pri Novari«. Izven.

Sobota, 16. februarja ob 20. uri: Arx-Albrecht: »Izdaja pri Novari«. Izven.

Nedelja, 17. februarja ob 16. uri: Arx-Albrecht: »Izdaja pri Novari«. Izven. Ob 20. uri: »**Trije vaški svetniki**«.

NA JESENICAH

Sreda, 13. februarja ob 19.30 uri: »Izpit za življenje«.

Sobota, 16. februarja ob 19.30 uri: Golia: »Princeska in pastirček«. Premiera.

Nedelja, 17. februarja ob 15. uri: Golia: »Princeska in pastirček«. — Ob 19.30 uri: Bor: »Raztrganci«.

RADIO

DNEVNI SPORED ZA SREDO 13. II.

6.30—7 Slovenske pesmi (partizanske — narodne) — 7—7.15 Napoved časa, vesti, objave in pregled sporeda — 7.15—8 Sovjetska glasba — 12.30—12.40 Srbska in hrvaška kola —12.40—12.55 Napoved časa, vesti, objave in pregled sporeda — 12.55—13.30 Orkestralni koncert slovanske glasbe — 13.30—13.45 Napoved časa, pregled tiska, objave in pregled sporeda — 13.45—14 Slov. samospevo poje sopran. Mara Tiranova, pri klavirju Ciril Cvetko — 14—14.30 Koncert Radij. orkestra, vodi Rudolf Starič — 14.30—14.45 Napoved časa in poročila — 14.45—15 Partizanske koračnice — 15 Poizvedbe — 17.30—18 Fantje na vasi pojo sloven. partizanske in nar. pesmi — 18—18.20 Mladina v šoli — 18.20—18.30 Skladbe za violino in klavir — 18.30—18.45 Oddaja turističnega odseka trg. ministrstva. Vojko Arrigler: Naloge sodobnega potovalnega urada — 18.45—19 Glazunov: Stenka Razin — 19—19.45 Napoved časa, vesti, objave in pregled sporeda — 19.15—19.30 Hrvatske narodne pesmi — 19.30—19.45 Ljudska univerza RA. Varčevanje na gospodarski fronti — 19.45—20 Glasbena oddaja z našega področja — 20—21 XXIX. Ljudska glasbena ura: Početki romantike pri Rusih. Z ilustracijami predava dr. D. Cvetko — 21—21.15 Sovjetska glasba: Šoštakovič: Godalni kvartet — 21.15—22 Večer slovenske glasbe. Sodelujejo: pianist J. Ravnik, basist Julij Betetto in violinist N. Petrovič — 22—22.30 Iz naših jutrišnjih časopisov. Nato reproducirana glasba.

KINEMATOGRAFI

KINO UNION: Češki film »**Gabrijela**«, tednik. Ob 16.15, 18.15 in 20.15 uri.

KINO MATICA: Sovjetski film »**Zoja Kozmodemjanska**«, tednik. Ob 16.15, 18.15, in 20.30 uri.

KINO SLOGA: Sovjetski film »**Otroka kapitana Granta**«, tednik. Ob 16.15, 18.15 in 20.15 uri.

KINO KODELJEVO: Ameriški film »**Žena ustvarja zgodovino**«, tednik. Ob 20. uri.

MARIBOR — »ESPLANADE«: Jugoslovanski dokumentarni film »**Beograd**«, tednik.

JAVNA BORZA DELA

ima na razpolago sledeča prosta mesta:

Pri obnovi naše živinoreje so nam nujno potrebni 3 hlapci, ki imajo veselje do kmečkega dela in živali.

Naši obrtniki potrebujejo za ključavničarska dela sledeče delovne moči: 1 samostojnega orodjarja, 1 stavbenega ključavničarja.

Za napravo opreme in lesnih izdelkov potrebujemo 3 pohištvene mizarje in dva sodarja.

Glavni urednik Ivan Bratko, Ljubljana, Kopitarjeva 6. Naslov uredništva, uprave in tiskarne »Ljudske pravice«, Ljubljana, Kopitarjeva 6. Telefon 23-62, 23-63, 23-64. Številka ček. računa 16.690.